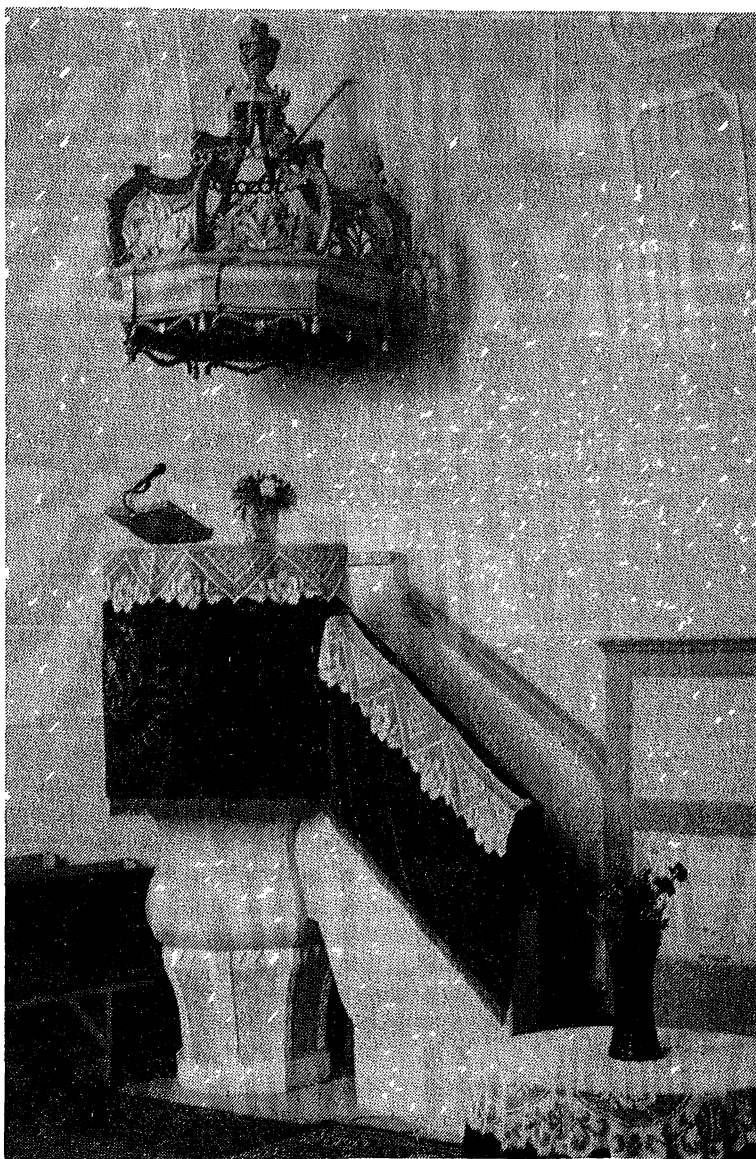

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A sepsiszentgyörgyi vártemplom szószéke

1996. szeptember

VII. évf. 9. sz.

Tartalom

Tanulmány

Karasszon Dezső: A XLVII. zsoltár419

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: Hegyed lesz neked. Jozsué 16,1–4; 17,14–18.....421
Gálfy Zoltán: Géházi. 2Királyok 5,20.27424
Imre Lajos: A titok. 5Mózes 29,29.....427
Makay Botond: Evezz a mélyre. Lukács 5,1–11.....430
Nagy István: Az Úrhoz menekülni. 2Királyok 19,14–15433
Orbán János: Százestendő szent hely. 2Mózes 3,5–6.....436
Ravasz László: Érdekből való keresztyénség. Apostolok Cselekedetei 5,1–12439
Szabó László: Az érthetetlen szeretet. Ézsaiás 1,18–20.....442

Vasárnap délutáni prédikációk

Czapfalvy József: Isten szeret. Ézsaiás 43,1–4447
Gavrucza Tibor: Áldott vagy átkozott férfiak. Jeremiás 17,3–8.....449
Sándor Emese: Minek mondják az emberfiát? Máté 16,13–17451
Sepsy Károly: A legnagyobb kincs. Máté 13,44–46453

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

László Dezső: Felettetek van és előttetek jár az Isten. Példabeszédek 23,26.....456

Temetési beszédek

Cseh Zsolt: „Ismeri a benne bízokat...” Náhum 1,7457
Cseh Zsolt: Ímé, Isten az én szabadítóm. Ézsaiás 12,2–3458
Szekeres István: Panasz és vigasz. Ézsaiás 49,14–16a; 54,7.....460

Tanévnyitó istentiszteletre

Balogh Béla: Világot nyerni. Máté 16,24–26462

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrziünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

Tanulmány

Karasszon Dezső
Magyarország

A XLVII. zsoltár

Ez a zsoltár az Úr uralkodását dicsőítő ének. Ilyenek: Zsolt 47, 93, 96–99. Műfaját tekintve himnusz, istendicséret. Két helyen is előfordul benne a himnuszok jellegzetes imperativusos bevezetése (2. és 6. vers). Utána mindkétyszer a himnuszok főrésztét (corpusát) jelző „mert” kötőszó áll. De hiba lenne ebből azt gondolni, hogy itt két különálló himnuszt kapcsoltak össze. Összeköti a himnusz két részét a közös tartalom, sőt a közös forma is. A zsoltár mindkét felében látható a mitikus háttér (3, 8. vers) és a kultikus háttér (6, 9. vers). Ebből emelkedik ki az üdvtörténeti mondanivaló (4, 5. vers). – A zsoltár szerzetetési ideje a királyok kora; úgy látszik, hogy a szövetségláda még megvan, és Izráel már feldolgozta a Jeruzsálemben megismert kánaáni tradíciókat.

1. vers. Kórah 1Krón 6,7.22; 9,19 szerint lévita volt, 2Krón 20,19 szerint énekkel dicsérte az Urat. Az ő nevét tartalmazza a 42–49., 84–85. és 87–89. zsoltárok címfelirata. A zsoltár kifejezés zenei kísérettel előadott éneket jelent. Csak a zsoltárok könyvében fordul elő.

2–6. vers. Már a 2. versben, a himnikus bevezetésben kifejeződik az a gondolat, hogy az Úr királyi uralmát minden népnek el kell ismernie. Tapsolással, üdvrivalgással és hangos ujjongással a királyokat szokták ünnepelni (2Kir 11,12; Zsolt 98,4.6.8; Sof 3,14; Zak 9,9). A 3. vers azt mutatja, hogy az Úr átvette Él és Baál méltóságjelzőit. Él istenségjelzője volt a „felséges” A „Felséges” szabta meg az egyes istenségek uralmi területét (Deut 32, 8 s köv.). Övé az egész föld (Zsolt 24,1; 95,4 s köv.; 97,5). A vers végén levő „az egész föld fölött” kifejezést jó néhány kézirat és Zsolt 95,3 „minden Isten fölött”-inek mondja; ez is Él-re illik. A „félelmetes” jelző Baálra illik, aki harccal szerezte meg magának az uralmat. Azonban a tengeri káosz-szörnyvel vívott harc helyett a zsoltár az üdvtörténetről beszél. A nagy vizek helyébe az ellenséges népek léptek, melyeket a történelem Ura Jákób-Izráelnek, szeretett népének alávetett. A győztes király a legyőzöttek nyakára tette a lábát (Józs 10,24; Zsolt 110,2); a legyőzött király a nagy király lába zsámolyának nevezte önmagát. Az exodus célhoz ért: a nép „örökségének” birtokába jutott. Ez az örökség tejjel és mézzel folyó föld (Ex 3,8.17; Deut 6,3; 26,9.15), „Jákób büszkesége” (Ézs 58,14). – A 6. vers a kultuszra mutat. Az Úr „felmegy” jeruzsálemi templomába. Itt a szövetségláda történetére kell gondolnunk, melyet Dávid ünnepi menetben vitt be Jeruzsálembé (2Sám 6; Zsolt 68,25; 132). Ezt a kultuszban is ünnepelték (Zsolt 24,7–10). Az ünneplés alkalmával zengtek a kürtök, ahogyan a királyok ünneplése alkalmával is (2Sám 15,10; 2Kir 9,13).

7–10. vers. A 7. vers ismét himnikus bevezetés. Négy ízben fordul elő a felszólítás: „Zengjetek!” A vers elején „Zengjetek, Istenek” helyett számos héber kézirat és a LXX alapján „Zengjetek Istennek” olvasható. A 8. vers végén álló szó pontos jelentését nem ismerjük; talán „ügyesen”, „értelmesen”, „hozzáértéssel”. Ez a vers a 3. vershez hasonlóan az egész föld királyának mondja az Urat. A 9. vers szerint „Isten uralkodik”. Mivel ez az ige perfectumban áll, így is fordították: „király lett”. Ez azonban azt jelentené, hogy azelőtt nem volt király. Baálról joggal mondhatták, hogy király lett, hiszen az mítosz szerint évente lement az alvilágba és tavasszal mindig feltámadt.

Ekkor üdvözölték hívei: Király lett Baál! De az Úr sohasem veszítette el királyságát, ő örökkévaló Király (Zsolt 29,10). Nem az ünnepség alkalmával ült trónjára, hiszen trónusával, a szövetségládával együtt, a fölött láthatatlanul trónolva vonul be templomába (Zsolt 24,7–10). A szövetségláda az Úr trónja (1Sám 4,4; 2Sám 6,2; Zsolt 99,1; Jer 3,16 s köv.). A 10. vers szerint az Úr trónusa előtt gyűlnek össze a „népek előkelői” Ez után „Ábrahám Istenének népe” áll a szövegben. Itt egyesek két betű (ain és mem) kiesésére, ill. haplográfiájára gondolnak, és úgy értik a verset, hogy a népek előkelői „Ábrahám Istenének népével együtt” gyűlnek össze. Mások úgy értik a szöveget, ahogyan van; a népek előkelői azonosak Ábrahám Istenének népével; szervesen a választott néphez tartoznak. Nem ellenségek többé, mint pl. a honfoglalás idején, hanem ők is úgy tisztelik az Urat, mint a választott nép tagjai. „Istenéi a föld pajzsai” – olvassuk a vers második felében. Az uralkodók ui. pajzsként oltalmazzák népüket. Zsolt 84,10; 89,19 szerint maga az Úr a választott nép pajzsa.

Ez a zsoltár használja ugyan a mítoszok formanyelvét, de messze maga mögött hagyja azokat. Az ellenséges tengeri szörny helyett ellenséges népekről beszél, amelyeket az Úr a honfoglalás alkalmával alávett népének. A „népek” végül elismerik az Úr királyi uralmát. A zsoltár itt az Ábrahámnak szóló áldás megvalósulásáról beszél. Ez az áldás a népekre is kiterjed: „Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége” (Gen 12,3).

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

Hegyed lesz neked

Alapige: Józsué 16,1-4; 17,14-18

Bibliolvasás: Zsidókhöz 12,12-29

Isten parancsára Józsué a felosztott országot kisorsolja Izrael törzsei között. Erre vonatkozik az a tétel, melyet minden törzs neve előtt megtalálunk: ez az ő sors szerint való része.

Ezt a sors szerint való részt az Úr Isten kezéből vették el a törzsek, amelyek a sorsvetés előtt imádkoztak és arra kérték Istent, hogy maga jelölje ki nekik az örökös részüket. Azt a részt, ami sors szerint jutott nekik, el kellett fogadni, meg kellett őrizni, védeni és szeretni kellett. Ez a sors szerint való örökség kifejezése bennünket is szíven üt, mivel nekünk is van egy drága, sors szerint való örökségünk: az életünk. Nem mi magunk választottuk az életet. Minden ember az Úr Isten kezéből veszi át az életét és azokat az összes körülményeket, melyeket az Úr Isten adott: a családukat, az egyházunkat, amibe beleszülettünk. Drága sors szerint való örökségül kaptuk ezeket. Isten adta nekünk, hogy ezeket szeressük, védjük és őrizzük, hogy bennük megtaláljuk Isten kezét, hogy bennük megtaláljuk a mi igazi, Isten szerinti életünket. Ezért mindig úgy nézzünk erre a templomra, ezért mindig úgy nyissuk ki a Bibliát, ezért mindig úgy szeressük családukat, mint a mi drága, sors szerint való örökségünket.

A bibliolvasó emberek rögtön arra gondolnak, hogy mennyi minden történik határainkon. Az egyik határ a Jordán folyó volt, melyen keresztül az ígért földjére jötték. Átkelésük közben megállt a rohanó folyó, kétfelé nyíltak a vizek, melyben az Úr Isten hatalmát és csodatevő kegyelmét látták.

A mi sors szerint való örökségünkben is benne van ez. Hányszor megállította az Úr Isten a rohanó gondvizeket és félelemvizeket a mi életünkben. Hányszor keresztül tudtunk menni száraz lábbal ezeken. Ha arra a határrészre néztek József fiai, a Manassé és az Efraim törzse, akkor évszázadok múlva is eszükbe jutott, hogy itt fogta meg a kezüket Isten és itt mentek a Tízparancsolat ládája után a kettévált vizek, a fallá merevedett vizek között. Így vezette Isten választott népét. Itt épült az emlékoszlop a mi drága, sors szerint való örökségünkben.

A mi anyaszentegyházunk számára is így világít sokszor még évszázadok messzi távlatából is Isten egy-egy gondviselése, amikor megfogta az Úr a reformátorok kezét, amikor vezette az apostolokat, amikor elküldte az ő szent Fiát, amikor a mi életünkben is kétfelé választotta gondviselése a gondvizeket. A mi sors szerint való örökségünkben is drága lelki határaink és drága emlékköveink vannak.

Izrael sors szerint való örökségének határánál Jerikót találjuk, melynek falai leomlottak a kürtszóra és a nép kiáltására. Amikor erre az örökségre nézett Manassé és Efraim törzse, akkor arra mindig gondolhatott, hogy az életükben is leomlanak majd a gondfalak, a lehetetlenség falai, mivel maga Isten az, aki leomlasztja ezeket a kemény falakat.

És ott volt Lúz, ahol egykor a menekülő Jákób, aki megcsalta a nagyobbik testvérét, Ézsaut, úgy feküdt le, hogy csak egy követ tett a feje alá, és a menekülő bűnös és csaló testvér azon az éjszakán azt a csodálatos álmot látta, hogy Isten egy mennyei lajtorját bocsátott alá, amin angyalok jártak fel és alá, és a büntetés helyett Isten azt mondta: ezt a földet neked adom és a maradékaidnak. Így ébredt fel reggel Jákób

megdöbbenve, és ekkor mondta: bizony csodálatos ez a hely, nem egyéb ez, mint az Istennek háza és az égnek kapuja, és én nem tudtam. Ekkor nevezte el azt a helyet Bételnek. Lúz azt jelentette: a démonok gyülekezőhelye, Bétel viszont azt jelenti, Isten háza. A Jákób szíve is akkor kezdett megváltozni, és a bűn gyülekezőhelyéből Isten háza lett. Drága sors szerint való örökség volt a Bétellé vált Lúz. Milyen drága, sors szerint való örökségünk van nekünk, mert a mennyei lajtorja Jézus Krisztus keresztje, hogy a mi szívünk is átforduljon Lúzból Bétellé, hogy testvércsalók és Istencsalók helyett Isten gyermekeivé legyünk.

A sors szerinti örökségünk egyik határa a pusztaság. Mert a sors szerint való örökséghez ez is hozzátartozik, ezért vállalni kell a pusztaságot, a víztelenséget, a gondot, a szenvedést és a fájdalmat, mint ahogy egész életükben mindig vállalták azok, akik Isten kezéből vették el az életet. A sors szerint való örökségben ott volt a tenger a maga végtelenségével, ahol el lehetett látni olyan messze, amíg a föld az eget éri. A mi sors szerint való örökségünkben, abban az evangéliumban, amit Jézus Krisztus hagyott örökül reánk és az egyházunkra, ó, milyen jó, hogy messze lehet látni, messze, amíg az ég a földet éri, messze, még a tengernél is nagyobb végtelenség felé, az Úr Isten szeretete felé, az Úr Isten bocsánata felé. A nekünk sors szerint való drága örökségbe belekeresztettek minket, s így részesei lettünk Isten szeretetének. Gondviselő Istenünk körülfogott bennünket irgalmas szeretetével, és ezt mondta nekünk: „ez a tiéd legyen”. Szeressük, szeressétek a sors szerint való örökséget, ami Isten szeretetéből nekünk jutott. Minden pontján: Bételtől Jerikóig, a pusztától a tengerig Isten kegyelme vesz benne körül minket.

József fiai, amikor megkapták az örökséget, sokkal többet kívántak. Így mondták Józsuének: „Miért adtál nekem csak egy sors szerint való örökséget és osztályrészt, holott én sok nép vagyok, mivelhogy ez ideig megáldott engem az Úr?” József fiai többet akartak.

Milyen fájó, hogy mi nem akarunk többet, hogy mi azt is alig akarjuk, ami nekünk jutott, hogy mi azt is alig próbáljuk megőrizni, ami nekünk jutott. Milyen fájó, hogy egy-egy szülő nem akar többet, hogy a gyermeke életében sem akar többet, mivel nem akarja, hogy jobb legyen, hogy hívőbb legyen, hogy Istenhez közelebb legyen. Egy-egy szülő sokszor még annyit sem ad át a gyermekének, mint amennyit szüleitől kapott, mint ami az övé volt. És faragódik le sokszor apránként a sors szerint való örökség: az Istentől kapott béke és kegyelem, szeretet és jószág. Sokszor még annyi erőnk sincs, hogy megőrizzük azt, amit az Úr nekünk adott. Pedig Isten azt akarja, hogy úgy szóljunk, mint a József fiai, hogy Isten kegyelméből egyre többet akarjunk, hogy egyre több szeretetet, egyre több hűséget, egyre több igyekezetet tanúsítsunk. Isten azt akarja, hogy gyermekeink és unokáink szívébe egyre nagyobb szeretetet és még nagyobb békességet csepegtessünk. A sors szerint való örökséget Isten kegyelméből, ha ő megengedi, tovább kell adnunk egyik lélekből a másikba.

József fiai milyen boldog lehettek, amikor azt mondták, hogy mind ez ideig megáldott minket Isten, sokasodtunk, szaporodtunk, ezért adj nekünk nagyobb örökséget, mert amit adtál, a drága örökséget megőriztük és megvédtük, és azt akarjuk, hogy ne csak megőrizzük azt, amit kaptunk, hanem hogy még többet is szerezzünk hozzá. Nekünk sem elég, testvéreim, csupán megőrizni a sors szerinti örökséget. A lélek mezején egyre többet kell szereznünk hozzá.

Azt mondja Józsué a József fiainak: „Ha sok nép vagy te, menj fel az erdőbe és ott irts magadnak a farizeusoknak és Refaimnak földjén, ha szoros neked az Efraim hegye.”

„És mondának a József fiai: nem elegendő nekünk ez a hely, a kananeusoknak pedig, akik a völgyi síkon laknak, mindnek vasszekerük van.”

Később is olvasunk arról, hogy Izráel népe a pusztában nem tanulta meg a kovácsmesterséget, a kananeusok viszont ismerték ezt a mesterséget, és vasas harci szekeret tudtak kovácsolni maguknak. Izráel népének a nyílhoz és a lándzsához is alig jutott egy kicsi vas, melyet onnan szereztek, ahonnan tudtak. Még később, a Jónatánék idejében is az ellenségé volt minden vasból készült szerszám, míg a zsidó királyi hadseregnek alig volt három dárdája. Milyen nehéz lehetett így elindulni a nehéz irtás felé.

Nekünk is nehéz egyre több szeretetet és egyre több békességet szerezni, mert az élet nagy őserdejében összenőnek az indák és jaj nekünk, ha nincs elég éles fegyverünk, ha nincs elég nagy szeretetünk, ha nincs elég erős hitünk. De a kananeusoknak, a bűnnek, a gyűlöletnek, a szeretetlenségnek vasszekerei vannak, és dübörögnek az élet völgyeiben. Sokszor szeretnénk mi is a sors szerint jutott örökséghez szerezni még egy kicsit, legalább egy lépésnyit a Krisztus országából. De jaj, nehéz ez, mert benőtte az őserdő a talajt és keményen dübörögnek a gond és a gyűlölet vasszekerei.

Amikor elmondják Józsuének kívánságukat, akkor azt mondja Józsué nekik: „Sok nép vagy te és nagy erőd van neked, nem lesz neked csak egy sors szerint való részed; mert hegyed lesz neked. Ha erdő az, úgy irtsd ki azt, és annak szélei is a tiéd lesznek, mert kiűzöd a kananeust, noha vasszekere van néki s noha erős az.”

Bizony azzal kell irtani, amink van. Tisztást kell csinálni a nagy rengetegben. De ha csorba a fejszénk, ha kicsi a szeretetünk, ha gyenge az erőnk, ha meginog a hitünk, vajon mit tehetünk? Azzal kell nekiállni az őserdőnek, amink van, és irtani kell azt. Egyre növelni kell a szeretet tisztását, növelni kell a hit gazdag szántóföldjét, és növelni kell a békesség területét. Hegyed lesz neked, Manassé és Efraim – mondja Józsué –, csak merj nekimenni és irtsd. Amíg a völgyben dübörögnek a gond vasszekerei, dübörögnek a bűn harciszekerei, dübörögnek a gyűlölet vasszekerei, te ne törődj vele, mert neked hegyed lesz. Nem elég csak védeni a régit, hanem építeni kell az újat. Ezért merj nekimenni az élet nagy rengetegének, és hegyed lesz neked. Nekünk, újszövetségi embereknek még inkább drága ez a mondat: „Hegyed lesz neked”, mint volt a József gyermekeinek.

Mert mi tudunk egy csodálatos hegyről: a Golgotáról, ahol nem harci vasszekerek jártak, csak egy védtelen, ártatlan életet feszítettek keresztre, de hegyünk van nekünk azóta, düböröghetnek a vasszekerek, a bűn, a gond, a félelem, a bánat, a gyűlölet vasszekerei, magunk is gyakorta eleshetünk és nőhet az élet nagy rengetegében a rosszindulat, a tévedések és a bűn szövevénye, őserdővé nőhet a gonoszság, de nekünk hegyünk, védelmünk és oltalmunk van a Golgotán. A bűn szövevényei sokszor benővik a mi szívünket is, de hegyünk van nekünk és odamegyünk Jézushoz és új erőt kapunk, hogy meg tudjuk őrizni a sors szerint jutott örökséget, azt a hitet és azt a szeretetet, ami Jézustól jön. Szeressük a sors szerint való örökséget, a mi egyházunkat. Mindenek felett szeressük a mi megváltó Jézusunkat, és irtsuk szüntelen a gyűlölet, a bűn, a gonoszság bozótját magunkban is és másokban is. Dübörgő vasszekerek között építsük a szeretet és a békesség világát a mi Urunk Krisztus által. Erre hívott el minket Jézusunk. Ez a mi sors szerint való örökségünk. Ugye vállalod, hogy együtt menjünk Jézus után?

Akkor nem Józsué szól, hanem Isten mondja: „hegyed lesz neked”! Ámen.

Géházi

Alapige: 2Királyok 5,20–27

Bibliailvasás: Apostolok Cselekedetei 5,1–11

Géházinak ez a neve: Isten emberének a szolgálója. Megtisztelő név. Sok gondolatot társít. Kemény ítélet rejtőzik minden sor mögött.

Ki ő, és mit jelent ez a történet?

Három irányba tereli tekintetünket. Milyen természetesen életszerű az elbeszélés! Ilyen az ember még Isten emberének közelségében, közösségében is.

I.

Naámán meggyógyult. Tudta, hogy Elizeus a gyógyulás szerzője, a csoda létrehozója. Hálás akart lenni neki. Gazdagon megrakott szekerekkel érkezett Szíriából. Elizeus semmit sem fogadott el. Pedig lett volna miből! Hatezer arany, tíz talentum ezüst, tíz öltözőruha volt Szíria nemzeti hősnél, a szír király bizalmasánál, barátjánál. Elizeus mégsem kért semmit.

Kolozsvárt évekkel ezelőtt közismert volt egy orvos, akit a szegények orvosának neveztek és tiszteltek. Mindenki hallott a lambarenei gyógyítótelepről, ahol nemcsak a betegeket látják el, hanem a velük együtt érkező hozzátartozókat is a törzsből, a kongói őserdőből. A misszió hőskorát jelentette ez a főleg az ázsiai lepratelepeken és Távols-Kelet népi betegségeinek világában.

Az Elizeus esetében másról és többről van szó. Itt Rimmon isten bálványképe előtt nyilvánvalóvá kellett tenni azt, hogy Izráel Ura az egyetlen és igaz Isten. Amikor Naámán ezt megvallja, Elizeus is átéli az egyetlen Úr csodáját. Hiszen mindaz, ami Naámánnal történik, nem Elizeus emberi csodája, hanem az Istené.

És ezzel „az ingyen vettétek, ingyen adjátok”, „áldott legyen az Úr neve” gondolatokkal szemben ott van Géházi, a méltatlan szolga.

Mit tesz Isten emberének szolgálója?

a) Enged a kapzsiság kísértésének.

Látja Naámán gazdagságát, és feltámad benne a lopással határos kapzsiság. Mi vihet rá? A nélkülözés? Aligha. Gyermekeinek sanyarú sorsa? Aligha – erről nem ír az Írás. Tiborc jut eszünkbe, akinek mindez meg sem fordul az eszében.

Nagyravágását akarja kielégíteni. Ezüst, szőlő, olajfa, juhnyáj, barmok, ruhák kötik le gondolatait. A tisztességtelenség sem számít.

b) Hazudik végig. Hazudik Naámánnak, hazudik Elizeusnak. Mennyire meg kellene állni ennél a szónál! Hazugság. Milyen perzselő a próféta szava máshol: nincs közöttünk egy igaz ember sem! Elvész Izráel.

Korszakunkat döbbenetesen meghatározza a modern idők szállóigéjévé lett diplomácia! Hazudj, csak meg ne fogjanak. A politikum az okos hazugságok játéka lett. És vannak sajátos idők és esetek, amikor mindez igaznak tűnik.

Gyakran észre sem vesszük, hogy nem mondunk igazat. Kicsinek, jelentéktelennek tűnik minden. Sokszor gondolkodom el: miért nincs egy külön parancs a 10 közül erre? Igaz, hogy mindenik erről szól.

Isten emberének szolgálója hazudik. Melyik hazugság a legsúlyosabb? Mert mit rejt ez a hazugság? Azt a tényt, hogy az illető nem hisz Istenben. Ha hinne, akkor meg sem kísérelné. De neki mondhatok akármit – gondolja. Isten őrizzen meg ettől a hazugságtól, mert ebben az is benne van, hogy minden, amit csinálunk, hamis és hazug.

Az egész elnevezésem hamis, mert Isten embere nem létezik. Nincs szánalmasabb és tragikusabb, mint az Istennek hazudó szolga.

II.

A keresztyén diakónia ítélete van ebben a történetben.

Milyen keresztyén szeretetszolgálat az, amelyben a szeretetet pénzért adják és mérik. Lehet-e valutája a szeretetnek? Ha igen, akkor megvásárolható lenne.

A diakónia egyik klasszikus megalapítója és szolgálója mondotta, hogy a keresztyénségnek volt olyan ideje, amikor az okos értelemre volt szükség, máskor a szív melegére és megértésére, máskor a segítőkész akaratra, kézre. A szeretetben benne van mindhárom. Ért, érez és cselekszik – nem kérdezi, hogy miért.

Nálunk most sajátos virágzását éli a diakónia szolgálata. Kicsi és nagy arányokban. Ennek a történetnek fényében mire kell ügyelni?

Az értelem válassza ki, hogy hol és miként kell és lehet segíteni. Legyen tárgyilagos és reális.

A szív érezze át a szükségét, és érezzen együtt a rászorulóval.

Az akarat, a kéz ne késlekedjék. Kétszeresen segít, aki gyorsan segít.

A diakónia ne a látszatért cselekedjék. Ne magát kellesse. A bételi szolgálat lelkülete uralkodjék: hálásan megköszöni, ha elfogadják az ő segítségét. Az egyházat – mint a szeretetszolgálat gyakorlóját – fenyegetni fogja a mennyiségi sikerből eredő látszatelégedettség. Önélégültség lenne ez, ami a babérokon való megnyugvást eredményezné.

Nem szabad nyereségvágyból cselekedni a szeretetszolgálatot. Mennyi szomorú megjegyzésre kerül sor napjainkban ezzel kapcsolatosan. Az egyszerű emberek látják, és a kicsi hibát felnagyítva a szolga számlájára írják.

Vigyázzunk az indoklásokra. A szeretetszolgálat eredményéből építünk, szervezünk, befektetünk, gyümölcsöztetünk. Templomok, imaházak, parókiák épülnek. Háttérben ott van a szeretetszolgálat valamilyen módja. Vigyázzunk: Elizeus kérdése nem volt indokolatlan. Mit akarsz, Géházi? Magadnak akarsz olajfákat, nyájakat, aranyat, szolgákat? Szomorú tapasztalatok igazolják Elizeus kérdésének, vádjának igaz voltát. Isten embere szolgájának szóltak a kérdések. De szólnak Isten szolgájának is.

Tiszta lelkiismerettel kell állanunk a kérdés előtt: amit ingyen vettünk, hogy adjuk?

A szeretetszolgálatnak csak a szeretet jegyében lehet történnie. A szeretet pedig nem képezheti adásvétel tárgyát.

III.

Az egyház szolgálatának kérdése, ítélete van ebben a történetben.

Mi lehet ennek a történetnek fényében a tanulság?

Az egyház feladata az lehet, hogy elismertesse a világgal: egyetlen Úr van, aki életnek, halálnak, betegségnek, egészségnek, örömnak, szomorúságnak az Istene. Nincs más Isten kívül! A keresztyénség világmissziójának szerepe most következik.

Elizeus mindent azért tett, hogy Rimmon isten egyik követője megismerje a Mindenhatót. Őt, aki ebben a nagy bajban is segíteni tud. Ezért Elizeus előbb elszenvedte a méltatlankodást: Mit akar ez az ember, hát Szíriában nincsenek olyan folyók, mint a Jordán? Jobbak és tisztább vizűek is vannak. Elizeus csendben hallgat, és kitart a Jordán mellett. Alámerítkezni a Jordánban, ma már tudjuk, nemcsak a tisztító vizet je-

lenti, hanem egy hangot is: Ez az én szerelmes Fiam! – Naámánnak ezt kell meghallania, és akkor meggyógyul.

Az egyház minden szolgálata ebben foglalható össze: alázatban térdre kényszeríteni az embert a Mindenható előtt. Letétetni a gőgöt, a magabiztosságot, az önmaga ítéletében való elbizakodottságot. Letérdelni és a keresztség vizében Istenbe, Krisztusba oltatni. A keresztyén ember minden útja a Jordánhoz vezet. Előbb keresztyénné kell lenni.

Második hivatása az egyháznak az, hogy a már keresztyénné lettet eljuttassa az újjászületéshez.

Naámán földet kér Elizeustól, hogy Szíriában ezen állva vallja: soha többé más Istennek nem akar szolgálni! Újjászületni csak az tud, aki egyszer már keresztyénné lett.

Az egyháznak ugyanakkor türelmesnek kell lennie. Nem az egyház az üdvösség szerzője, hanem az egyház Ura. Naámán azt kéri, hogy királya kíséretében, annak parancsára ott lehessen Rimmon templomában. De amikor ott imádkozik, akkor az egyetlen Úrhoz imádkozik. Magát az egészet bocsássa meg az én Uram – kéri Naámán.

Géházi mindennek az ellentéte, az árnyoldala. Őt mindezek nem érdeklik, Naámán pénzre érdeklí csupán.

Az egyház gyakran esett ebbe a lelki kelepcebé.

A firenzei bankház guruló aránya mindennél fontosabb volt. Hatalom és erő kiépítésének kellett az aranyak. A kereszt és a kard harcában az egyház mindkettőt igényelte.

Elfeledte Elizeust, és Géházit követte.

Géházi ezt mondotta Naámánnak: Adj egy talentum ezüstöt és két ruhát az Efraim hegyén levő prófétafiaknak. Fontos utalás ez arra, hogy valóban működtek prófétaiskolák és folyt prófétaifjak képzése. Nem magának kéri Géházi, hanem ezt a meggyőzőnek látszó hazugságot alkalmazza. Úgy látszik, a prófétaifjak képzése ismert és méltányolt dolog volt. Naámán nem egy, hanem két talentum ezüstöt köt egybe és adja Géházinak.

Az egyháznak sohasem szabad a maga szükségének, gondjainak, szegénységének kérdését áthazudnia, átfogalmaznia. Az egyház minden szolgálata Isten ügyének érdekében áll. Nem szabad Géházira hallgatnia. Isten látja a tényleges szükségét.

Van a történetnek egy szép mondata. Amikor Géházi tagad és hazudik Elizeusnak. Ő nem volt sehol, nem tett semmit. – Elizeus ezt mondja neki: Avagy a szívem nem ment-e veled?

Géházi eltévedt, a hazugság hínárjába fonódott, tékozló fia Isten szolgálainak, az egyháznak. Nem maradhat büntetés nélkül ez a tette. De az egyház szívvel kíséri őt, és nem megsemmisíteni akarja szablyájával.

Naámán a poklosság nyomorúságában – akkor bűnnek számított ez a betegség – szenvedett. Géházi magával vitte utódainak szörnyű tragédiáját, büntetését is. Elizeus szíve követte.

Az egyháznak is van szíve. Szív, mely megnyílik és becsukódik. Géházi élete ezen a ponton véget ér. Véget ér előttünk.

A bűn megkapja büntetését. De a történet folytatódik Istennél.

Imádkoznunk kell, hogy választani tudjunk Elizeus és Géházi példája között. Ámen.

A titok

Alapige: 5Mózes 29,29

Bibliailvasás: Zsidókhöz 12,12–29

Ezeket a szavakat Mózes akkor mondja a népnek, amikor az Úr megújítja a néppel azt a szövetséget, amelyet még Ábrahámmal kötött. A hátuk mögött egy keserves, szenvedésekkel és nyomorúságokkal, bűnökkel és büntetéssel tele vándorút, negyvenöt év keserű vándorlása. De nem csak ez. Ha visszanéznek, látják az Úr megújuló kegyelmét, állandó vezetését, újból és újból megtapasztalt bűnbocsánatát, amellyel eltúrte zúgolódásukat, pártütéseiket; láthatják kinyújtott kezét és hatalmas karját, amivel átvitte ellenségeik táborán, amint hordozta őket sasszárnyakon, nem azért, mintha minden népnél kiválóbbak lettek volna, hanem egyszerűen csak az Úr megokolhatóan, emberi értelem előtt meg nem fogható szerelméből, amellyel örökkévaló szeretettel szerette őket.

Ez volt a hátuk mögött. Ha visszanéztek, alig tudták volna megmondani, hogy jutottak idáig, ez a türelmetlen, ingatag, erőtelen nép most mégis itt áll az ígéret földje határainál, és a szeme előtt van az, ami neki megígértetett.

És mentek előre. Előttük a bizonytalannak látszó jövő. A keserves vándorlás és nélkülözések után újabb feladatok és próbák: el kell foglalni a földet, amit nekik adott Isten. Összehasonlítják magukat azokkal a népekkel, amelyek a Kánaán földjén laknak. Szomorú és leverő az eredmény. Itt a megfáradt, meggyöngült nép, ott az ellenség erős várai, harcedzett férfiai – hogy tudnának velük szembenézni? De van valami, amire támaszkodhatnak. Isten ígérete ez: „nektek adom ezt a földet” Az övék. Nem emberi jogon, nem az erő, a törvény, a foglalás jogán, hanem Isten szabad adományából.

S akkor Isten megújítja velük a szövetséget. Végigvezeti őket az emlékezet szárnyán mindazon, ami történt. Megmutatja nekik: íme, ez történt, és íme, ezért történt. Az oka annak, ami történt, nem bennetek van, énbennem és az én kezemben. Ti csak a külső eseményeket látjátok, de ami mögötte van, azt csak én tudom. És megmutat nekik a jövőből is valamit. Ez is el van rejtve előlük. Csak egyvalami világít előre a kétséges és kérdéses sötétségből: Isten ígérete. Mást nem látnak semmit. Más minden homályos és titokzatos előttük. Rájuk nézve csak egy kérdés van, ettől függ a múlt látása és a jövő bizonyossága: rá akarják-e bízni magukat Istenre, hogy beteljesedjék az, amit ő akar velük? Akarnak-e eszközök lenni a kezében, hogy dicsőséges, világ feletti céljait velük beteljesítse? Amit ő akar, azt közli velük; az ő dolguk csak az, hogy megragadják, szívébe zárják és megtartsák azt, amit nekik mond. A többi Isten dolga. A munka és a jövő is. „A titkok az Úréi...”

1. Ebben az Igében Isten úgy szólít meg minket, ahogy az ő népét hajdan. Amit először mond, az visszatart, visszaparancsol, tartózkodásra int és tehetetlenségünkre figyelmeztet. „A titkok az Úréi...”

Ilyen titok a mi életünk is. Elsősorban ez az, amire ma gondolunk. Ha visszatekinünk életünk eltelt esztendeire, látjuk a külső események sorozatát. Ismerjük múltunkat. Végig tudjuk sorolni azokat a rettentő eseményeket, amelyek nem is tudjuk, hogy miként mentünk át, az aggodalmas, gyötrő várakozás szörnyű óráit. A reánk zuhant megpróbáltatásokat, fenyegető veszedelmeket, amelyek megbénították gondolkodásunkat, elszibbasztották cselekvőképességünket, és amelyeket némán és tehetetlenül fogadtuk el, mint kikerülhetetleneket. És emlékezni tudunk az eltávozókra, a búsulás

rettentő pillanataira, a magunkra maradottság, a kiszolgáltatottság szörnyű érzésére, amit a távozás után éreztünk. És emlékezni tudunk csodálatos szabadulásokra, amikor mintegy a halál torkából jutottunk ki; mély, belső örömökre, amelyeket a halálos betegségéből felkelő ember érez, mikor elmúlt róla a veszedelem.

De ami ezek háta mögött van, az titokzatos, az felderíthetetlen. Miért történt mindez? Mi a magyarázata, hogy ezeken a bűnökön, félelmes és jóvátehetetlen bűnökön kellett átmennünk az életünkben; hogy történtek velünk olyan események, amelyekre soha nem gondoltunk és nem számítottunk; hogy át kellett mennünk olyan szenvedéseken, amikről azt hittük, megkíméltetünk tőlük; hogy váratlan csapások, elviselhetetlen feladatok, lesújtó csalódások zuhantak ránk, amikre nem voltunk felkészülve. Mi az életünk kulcsa, titka, amivel meg lehetne érteni azt, hogy minek és miért kellett benne történnie mindannak, ami megtörtént velünk? Mi a titka nemzetünk életének, az azt ért fordulatoknak, csapásoknak, veszteségeknek és próbáknak? Hiába kutatjuk és keressük ezt, nem tudunk benne tisztán látni. „A titkok az Úréi.”

És amerre csak tekintünk, fent és lent, belül és kívül számtalan olyan titok vesz körül bennünket, amire nem tudunk felelni. Ez a titok a világ, a körülöttünk elterülő és bennünket körülvevő mindenség, az emberi nem előtt rejtelemszerűen még alig megvilágosodott törvényszerűségével, a végtelen parányságtól a végtelen nagyságig terjedő jelenségeivel, egész valóságával. Ilyen titok az emberiség élete, népek és országok emelkedése és bukása, dicsősége és letűnése, gazdagsága és nyomora, erényei és bűnei, amiknek magyarázatát nem tudja megtalálni, csak találgatja az emberi tudomány. Ilyen titok az emberi lélek, amelyben csak a jelenségeket látjuk, de változásainak, erejének, képességének mélységét felfogni és megmagyarázni nem tudjuk. Ilyen titok minden, ami körülünk van, és ha tapogatózó elménk el is ér egy darabig a minket körülvevő sötétségben, akkor egyszerre találkozik az intő szóval: a titkok az Úréi. És kénytelen megállni.

Isten hordozza ezeket a titkokat. Ő tartja a kezében, és ő látja egyedül: mi miért van ezen a világon és a mi életünkben. Azért egyetlen titok van: Isten maga.

2. De ez maga még nem volna így megnyugtató és vigasztaló dolog. Még abban nem volna semmi vigasztalás, ha tudom, hogy a múltat és a jövőt, a sorsomat és az életemet látja valaki, aki tudja, amit én nem tudok. A vigasztalás abban van, hogy ez a titkokat hordozó, mindent világosan látó és irányító Isten a magát kijelentő Isten. Isten nem akar megmaradni ismeretlennek, rejtelmesnek, elrejtőzöttnek, hanem meg akarja ismertetni magát és akaratát velünk. És amikor magát megismerteti, egyszerre lehull a lepel arról a titokról is – legalábbis amennyire ő akarja és amennyire a mi gyarló elménk meg tudja érteni –, ami bennünket körülvesz. „A titkok az Úréi – mondja alapigénk –, de a kinyilatkoztatott dolgok a miénk és a mi fiainké mindörökké.”

Istent abból lehet megismerni, amit ő mond önmagáról, és nem amit mi gondolunk, mondunk vagy tanítunk róla. Amit pedig ő saját magáról mond, az nem tanítás, nem beszéd, nem bölcselkedés, hanem tett, teremtő cselekedet, a Biblia úgy nevezi: Ige – és ez az Ige maga Jézus Krisztus. Krisztusban jött hozzánk, ismertette meg magát velünk, jelentette ki magát nekünk, és benne oldotta fel azt a titkot, ami őt és ezért mindent körülöttünk rejt és eltakar, és feloldotta úgy, hogy megismertette magát mint kegyelmes Atyát. Ez az, amit nekünk tudni kell róla, ami nekünk a legfontosabb, amiből meg lehet ismerni őt teljesen, amiben teljesen az ő szentséges valóságát ezen a földön emberi lélek megismerheti.

Azt mondja az Ige: „a kijelentett dolgok mieink és a mi fiainké mindörökké”. Azért mutatta meg Isten az ő kegyelmét, hogy ezzel megajándékozzon, hogy olyan ajándé-

kot adjon nekünk és minden maradékunknak, ami örökre a miénk, amit nem lehet elvenni, és ami nekünk elég arra, hogy élhessünk ebben a világban.

És amikor Isten feltárja azt, amit az ő titkából kinyilatkoztatni jónak lát, akkor ezzel egyszerre világosság derül és fény hull azokra a dolgokra is, amelyek minket körülvesznek, és amelyek eddig áthatolhatatlanoknak látszottak. Egyszerre rájuk világít a kegyelem fénye, és bár nem egészen világosan, hanem csak mint homályos beszéd vagy tükör által, meglátjuk azokban Isten munkáját. Meglátjuk a világ életében a kormányzó és vezető kezét, amely bölcsen irányítja a világ életét, megsejtjük, hogy miként akarja és viszi véghez örök tervét, hogy az emberiséget meggyőzze hatalmáról és meghódolásra bírja a népeket, hogy hajlítja azoknak lelkét, hogy ítéli meg a bűnt és hívja megtérésre azokat, akiket magának kiválasztott. Milyen jó, testvéreim, amikor Isten egy-egy mély bepillantásnyit ad, ennek a világosságánál tekinteni vissza az életünkre. Milyen nagy dolog látni a keserűségben a biztatást, a csapásokban a vezetést. Milyen nagy dolog látni az erőnk feletti feladatok között, hogy miként készített egyre nagyobb terhek hordozására, hogy miként adott mély lelki vigasztalásokat, amikről nem is álmodtunk. Próbáltuk-e valaha így, a kijelentett kegyelemnek a világánál nézni a múltat és gondolni a jövőre? Francke, a hívő keresztyén pedagógus, harcos élete leírásának ezt a címet adta: „Az élő és uralkodó kegyelmes Isten áldott lábnymai.” Azért ha életünk titokzatos és bizonytalan eseményeire gondolunk, ne felejtjük el, hogy a titok kulcsa is Isten kegyelmében van. Azért jövődönk titka ezután is Krisztus, a kegyelem, amely hordoz bennünket.

3. De annak, hogy ez a kijelentett titok a mienk legyen, hogy ezt világosan lássuk, egy dolog kell, amire még az Ige utal. „A titkok az Úréi, a kijelentett dolgok a mieink – mondja Mózes –, hogy a törvény minden ígését beteljesítsük.” A kegyelmet engedelmesség által lehet megtapasztalni. Sokszor azért marad távol tőlünk a látás, azért marad homályban az életünk és lesz kilátástalan a jövő, mert nem akarunk engedelmeskedni, magunk akarjuk sorsunkat megszabni és igazgatni. A jövő előtt egy feladat áll: mélyebb, igazabb, hűségesebb engedelmesség a kegyelmes Isten iránt. Engedelmesebb és alázatosabb nép, hűségesebb és odaadóbb, mélyebb, öntudatosabb, magát Isten kegyelmére bízó lélek. Így kell járnunk keresztyén jövődönk útját.

És akkor majd beteljesednek a törvény igéi. Beteljesednek, de talán nem úgy, ahogy mi gondoljuk, a külső jólét, a földi javak, az öröm és az élvezet bőségében, hanem úgy, ahogy Isten elgondolta az ő kegyelmes tanácsában. A törvény ígéje és ígérete az, hogy ezen a népen, ezen az egyházon és rajtunk, az ő gyermekein keresztül is az ő dicsősége lesz nagyobb, láthatóbb, hogy felhasznál arra, hogy megismerjék mások a mi életünkön át az ő megváltó kegyelmét, hogy gyöngye életeteket, lenézett és letaposott népet, megrontott egyházat abban a dicsőségben részesít, hogy általuk ő maga szól messzeható szóval másokhoz, és lesznek ezek az ő szolgálói e világban, és lesznek népek világossága, hogy Isten üdve a föld széléig terjedjen. És amikor majd egyszer a szemtől szembe való látás boldog pillanatában megmutatja nekünk az életünket, akkor majd meglátjuk életünk kusza, érthetetlen zúrzavarában annak a világos és felfelé vezető útnak a részleteit, amely hozzá vezetett; akkor életünk gyermekes, ábrándos reménységeiben meglátjuk az Úr csodálatos tervének részleteit, amellyel az általa kitűzött mennyei cél felé vezetett bennünket. És ekkor majd boldogan borulunk le a kegyelmes Isten színe előtt, és boldogan imádjuk őt: Jól van, Uram, áldott legyen a te kegyelmed, mert ez volt a te akaratod. Ámen.

Evezz a mélyre

Alapige: Lukács 5,1–11

Bibliaolvasás: János 21,1.14

Mai alapigénk egy ember életéhez kötődik. Ez az ember Simon, a Jóna fia, akit Jézus Krisztus, a vele kapcsolatos szándékát is kifejezve, így nevez és jellemez: „...te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat” (Mt 16,18):

Most a Péter tanítvánnyá való választásának és elhívásának a történetével kívánunk foglalkozni, melyet Máté és Márk evangéliumának idevágó részei is behatóan tárgyalnak (Mt 4,18–22; Mk 1,16–20).

Ismeretes, hogy Jézus Krisztus tanításait nagyon szívesen és nagyon sokan hallgatták. Igénk első pillanatképe is ezt villantja föl előttünk: „És lőn, hogy mikor a sokaság hozzá tódult, hogy hallgassa az Isten beszédét, ő a Genezáret tavánál áll vala.” – A tódult szó jól kifejezi azt, hogy szinte megszámlálhatatlan embertömeg igyekezett mindig oda, ahol Jézus Krisztus megjelent.

Özönlik az embersokaság a Genezáret tó partjára. Isten beszédét kívánja hallgatni. De bármilyen nagy ez az özönlő tömeg, nem az egész Izrael. Nincs ott mindenki. Nem tódul mindenki. – Simont sem azok között az emberek között kell keresnünk, akiket a tömeg sodor magával, vagy akik éppen furakodva tolakodnak egyre előbbre. Simon – mit sem törődve az egész tömeggel – teljes lelki nyugalommal, talán közömbösen vagy közönyösen végzi a maga munkáját. Társaival együtt a tóparton szedelőzködik, hogy az eredménytelen éjszakai halászat után nappali teendőihez lásson vagy nyugovóra térjen.

Simont nem érdekli a tömeg, nem érdekli Jézus Krisztus! Ő alkalmyszerűen, mintegy véletlenül találkozik Krisztussal. És ez a „véletlen” találkozás azt hozta magával, hogy Simon életre szólóan a Jézus Krisztus tanítványa lett.

Alapigénk első verse a mi szempontunkból, a mai emberek szempontjából is fontos mondanivalót tartalmaz. Hiszen amikor az Ige azt mondja, hogy „a sokaság hozzá tódult, hogy hallgassa Isten beszédét”, akkor elmondhatjuk a mai emberről is azt, hogy ma is van, aki igyekszik Jézus Krisztushoz; van, aki mintegy „tódul” azokra az alkalmakra és lehetőségekre, ahol és amikor Jézus Krisztussal találkozhat és hallgathatja az Ige tanítását: de ma is vannak olyan Simonok, akik – Simonhoz hasonló kitarással és becsületességgel – végzik a maguk munkáját, és munkájuk után találkoznak Jézussal. Talán éppen úgy, mint Simon Péter, aki egy eredménytelen, hiábavaló éjszakai műszak után közömbösen vetve néhány pillantást a tömegre s talán Krisztusra is, készülődik a Genezáret tó partján a megérdemelt pihenésre.

Jézus a parton áll. Mögötte a szorongó tömeg, előtte pár halászember és a vízparton néhány kis haláshajó. Jézus céltudatosan áll ott. Odaszól Simonhoz, de szólhatott volna egy másik hajó, egy másik csónak tulajdonosához is. De Krisztus Simont választotta ki, és nem csupán a hajóját. Ő a Simon hajójába akart beszállani, hogy egyszerűen a Simon életébe is beléphessen, hogy az odatódult sokasággal együtt Simon is hallhassa és érthesse Isten nagyságos beszédét.

Hogy akkor mit mondott Jézus, hogy ott és akkor Istennek milyen üzenetét tolmácsolta, nem derül ki egyik evangéliumból sem, de most nem is ez a lényeges, mert az elhangzott, előttünk ismeretlen beszéd után Jézus, „mikor pedig megszűnt beszélni, monda Simonnak: Evezz a mélyre és vessétek ki hálótokat fogásra”

Az utasítás meglepő. Jézus tudta azt, hogy Simontól most – emberi számítás szerint – lehetetlen dolgot kér, amit Simon nyíltan ki is fejez válaszában: „Mester, jóllehet az egész éjszaka fáradtunk, mégsem fogtunk semmit; mindazáltal a te parancsolatra levetem a hálót.”

Jézus is tudta, Simon is tudta, hogy a haljárás ideje megszűnt. Feljött a nap, a halak visszahúzódtak rejtekeikbe, és a halászat semmiképpen sem lehet eredményes.

De Simon a maga lelke mélyén megérezte azt, hogy az, aki ezt mondja neki: „Evezz a mélyre”, nagyobb, hatalmasabb nálánál. Ezért szólítja mesternek. Nem a feltehetően rangosabb öltözet miatt tiszteli meg Jézust a mester megszólítással, hanem azért, mert Simon megérzi azt, hogy ez az ember, aki most parancsol neki, lélekben hatalmasabb, mint ő, akinek nem lehet ellenállani, akinek engedelmeskedni kell, aki nem magáért a parancsért parancsol, hanem azért, mert utasításának sajátos oka és célja van.

Az eredmény ismert: a háló szakadozásig megtelt, s a két hajót is csaknem az elszüllyedés veszélye fenyegeti. Csoda történt!

Azonban ebből az Igéből kiemelkedő az a tény, hogy Jézus itt a Simon számára feladta az első leckét, amelyet meg is tanult. Éspedig azt, hogy alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt lehet halászni, hogy alkalmas és alkalmatlan időben egyaránt lehet eredményes munkát végezni.

A Simon Péter által megtanult első lecke számunkra is lecke, számunkra is feladat: „Hirdesd az Igét, állj elő vele alkalmas, alkalmatlan időben, ints, feddj, buzdíts, teljes béketűréssel és tanítással” (2Tim 4,2).

Amikor Péter látja azt, hogy alkalmatlan, lehetetlen időben, amikor emberi számítás szerint ki van zárva az, hogy bármit is fogjanak, hisz az éj folyamán semmit sem fogtak, lám, reményen felüli eredménnyel halászott: leborult Jézus Krisztus lábai elé, ezt mondva: „Eredj el éntőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” – Itt és most Péter meglátja és megtapasztalja, nem csak megérzi vagy megsejti a Krisztussal való együttlétben és munkájának eredményében azt, hogy Krisztus valóban nagyobb, mint ő. Megérzi Krisztusban az isteni hatalmat és erőt. Ezért látja be és vallja meg az ő gyarlóságát, bűnösségét: „Eredj el éntőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” Vagyis: nem vagyok méltó arra, hogy egyáltalán a közeledben lehessen, mivel én ember vagyok és bűnös, de te Isten küldötte, követe kell hogy légy; én egy kis semmi férgecske vagyok, de te Úr vagy, aki előtt semmi sem lehetetlen, aki számára minden lehetséges. Eredj el tőlem, Uram, mert félek!

Jézus azonban nem megy el. Egyedül nem megy el. Neki éppen ilyen bűnös Simonokra van szüksége, akiket magával visz, magához emel, mert az ilyenekkel lehet valamit kezdeni, mert az ilyenekkel lehet eredményt elérni. Az ilyenekből lesznek a jó tanítványok, a jó apostolok!

Most következik a nagy esemény, a Péter tanítvánnyá való fogadása. Máté és Márk evangéliuma szerint Jézus ekkor fogadja tanítványává Pétert és az ő testvérét, Andrást. Péterre vonatkozóan így hangzik a biztató elhívás: „Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.”

Nem a csodás vagy természetes, nem a csodálatos vagy magától értetődő körülmények tesznek valakit tanítvánnyá, hanem az elhangzott, megérezett, megértett elhívás. Ha történetesen Simon a Krisztus parancsára bevetett hálóval sem fog semmit, Krisztus akkor is megtalálta volna a módját a Simon bizalmas elhívásának. Akkor talán azt mondja, hogy látod, Simon, nem fogtál semmit, mert érdektelenül, közömbösen viselkedtél a közeledésemre, de ne félj! „Mostantól fogva embereket fogsz”, mellettem

nem lesz eredménytelen az a munka, amelyet én bízok rád, amellyel érettem, miattam fogsz dolgozni.

„Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.” – És tényleg, Simon Péter ezek után valóban embereket fogott! Most egyetlen mozzanatra utalunk csupán a Péter életéből: az első pünkösdi prédikációjára, amikor Péter prédikációjának hálója mintegy háromezer embert fogott Krisztus és egyháza számára, amikor háromezer lélek keresztkedett meg.

Tudjuk azt, hogy a keresztyén jelképek, szimbólumok között megtalálható a hal is, amelyet manapság már egyre ritkábban használnak és használunk. A hal azért lett a keresztyénség egyik jelképe, mert Jézus Krisztus Simont éppen a halászatból hívta el és e jelképes szavakkal bízta meg apostoli tevékenységével: „mostantól fogva embereket fogsz”

„Ne félj; mostantól fogva embereket fogsz.”

Ez az Ige nemcsak a Simon számára bátorítás és vigasztalás, nemcsak az ő számára parancs és utasítás, hanem parancs és vigasztaló bátorítás a mi számunkra is; mert a Jézus Krisztus keresztyén anyaszentegyházának egyik mindenkori parancsa az volt: Evezd a mélyre, hogy embereket fogj! De a mélyre való evezésre és az emberek halászására vonatkozó parancsot Jézus Krisztus egyetemes anyaszentegyházának a papjai, lelkészei nagyon sokszor félreértették. De főleg az emberfogás tekintetében! Mert arra törekedett az egyetemes keresztyénség minden felekezete – sőt még ma is vannak ilyen törekvések! –, hogy az emberhalászatot úgy értelmezze és gyakorolja, hogy mindig a másik felekezetből igyekezzék – szép szóval, erőszakkal, cselek sokaságával, agyafűrt fondorlatokkal – embereket, híveket átcsalogatni a maga hajójába. Ezt nyílt őszinteséggel még akkor is ki kell mondanunk, ha – úgymond – az ökumenizmus útját járjuk, vagyis oly korban élünk, amikor a keresztyén felekezetek igyekeznek egymás felé közeledni.

De nemcsak a lelkészek, hanem – sok esetben – a gyülekezeti tagok is helytelenül értelmezik az emberhalászat feladatát. Mert nem a mélyre evezve, hanem sekély vizeken, zavarosban halászva igyekszik embereket fogni az a szülő, aki csak abban az esetben engedi meg gyermekének házasságkötését, ha gyermeke leendő hitvese előbb áttér. Nem érti az emberhalászat parancsát az az ifjú jegyes sem, aki előre „eladja” a még meg sem született gyermekét azáltal, hogy reverzálist ír alá egyházunk kárára.

Nekünk nem így kell és nem szabad így értelmeznünk az Ige parancsát, hanem úgy, hogy igyekezzünk mélyre evezni a mi saját magunk lelkében, családunk körében, és ott igyekezzünk megfogni önmagunkat és szereteteinket, hogy végképp az Úr Jézus Krisztus anyaszentegyházában Isten dicsőségére éljünk. Az élet nagy Genezáret tavában, a világban, vagy még közelebről református anyaszentegyházunkban, a mi gyülekezetünkben is itt vannak azok a református keresztyén „halak”, akik szüntelen – éjjel-nappal – ott nyüzsögnek a világban, csak éppen a Péter hálójába nem kerülnek bele soha. Talán azért, mert nem láttuk még be azt, hogy mi is bűnös emberek vagyunk; talán azért, mert nem láttuk még be azt, hogy alkalmas és alkalmatlan időben Krisztus parancsára és segítségével eredményesen lehet munkálkodni. Ezt kell nekünk belátnunk, és úgy kell a mélyre eveznünk, hogy ezt a parancsot és ígéretet: „mostantól fogva embereket fogsz” – az evangélium szerint értelmezzük és gyakoroljuk. De csak a saját felségvizeinken! Igyekezzünk minden istentiszteleti alkalomra magunkkal vinni még egy lelket.

Miért nem tudunk mi, testvéreim, rendszeresen gondoskodni minden istentiszteleti alkalomra egy-egy új gyülekezeti tagról? Miért nem tudja szinte egyik hívünk sem megtenni azt, hogy a városunkban vendégeskedő édesanyját, édesapját, nagyszüleit,

komáit elhozza ide az Isten hajlékába? Miért nem természetes a szilágysági vagy az érmelléki, a szamosháti vagy erdővidéki idetelepült atyáinkfiainak az, hogy lelki eleddel is vendégtessenek meg rokonaik, hisz itteni híveink falujukba hazahazlátogatva – nagyon helyesen – Isten hajlékát nem kerülik el? Azért, mert az a gyarló felfogás honosodott meg nagyon sok keresztyénben, hogy az igazi templom csak a saját szülőfalujának a temploma.

Ha helyesen értelmeznénk ezt az Igét, ha helyesen és engedelmesen gyakorolnánk ennek üzenetét, akkor a mi templomunk mindkét hajója rendszeresen megtelne.

Simon Péter elhívásának története azzal zárul, hogy „a hajókat a szárazra vonván, elhagyák mindenüket és követék őt”

Nem jelenti ez azt – és a Péter életében sem jelentette azt –, hogy végleg letette volna a munkaeszközt, a kenyérkereset, a megélhetés eszközét; hanem azt jelentette, hogy munkatársaival együtt – a már említett testvére mellett a Zebedeus fiaival; Jakabbal és Jánossal – elindult Krisztus után, s a főfoglalkozásuk mellett Jézus Krisztus parancsának engedelmeskedve igyekeztek embereket fogni.

A mi feladatunk az, hogy észrevéve Krisztus a munkahelyünkön is, onnan való távoztunkban engedelmesen kövessük őt és a hit dolgában ne „Új vizekre, új szűzi vizekre” (Ady) evezzünk, hanem Krisztus parancsa szerint a mélyre evezzünk, hogy gyümölcsözőbb, áldásosabb lehessen és legyen a mi naponkénti fáradozásunk. Ámen.

Nagy István

Az Úrhoz menekülni

Alapige: 2Királyok 19,14–15

Bibliaolvasás: 2Korinthus 1,3–11

Háromszor hangzik el ez a név: Ezékiás – a felolvasott egyetlen, többszörösen bővített mondatban. A régmúlt egyik jelentős, példát adó alakja áll előttünk. Van, aki megkérdézi, érdemes-e vele, a hozzá hasonlókkal, egyáltalán a történelemmel foglalkozni. Az ókorban mondták, hogy a történelem az élet tanítómestere. Ez igaz, de csak akkor, ha ennek megismerésére tiszta látással rendelkezünk. Ilyen tiszta látás nyilvánult meg abban a mostanában hallott előadásban, hogy a történelmi tudat a nemzettudatunkat szilárdítja meg. Hiányában baj van, bizonytalan a nemzettudat. A legtisztább látás azonban nincs birtokunkban, nem a mi képességünk, ez Istennek adománya, melyet Igéjében ad nekünk. A Római levélben pl. ezt olvassuk: „Amelyek régen megírtak, a mi tanulságunkra írtak meg, hogy békességűtés által és az írásoknak vigasztalása által reménységünk legyen” (15,4). Ezzel a látással, „történelemszemlélettel” a megígért áldásért figyeljük most Ezékiást, annyi idő után – mint Istennek gyermekét.

Az Ige megértése szükségessé teszi Ezékiás és helyzete közelebbi megismerését. Júdea országának volt a királya Krisztus előtt jó hétszáz esztendővel, 29 éven át. Felelős tisztséget töltött be, és azt népe javára, felelősséggel töltötte be. Ezt a jellemzést olvassuk róla a Szentírásban: „Egyedül az Úrban, Izráel Istenében bízott... az Úrhoz ragaszkodott, és el nem hajlott őtöle és megőrizte az ő parancsolatait... És vele volt az Úr mindenütt, és ahová csak ment, előmenetele volt... És kedves dolgot cselekedék az Úr szemei előtt ő rontotta le a magaslatokat [a bálványokat]...” (18,3–7) Szolgált az Urat, és így szolgált a népét. Milyen kevesen követték példáját a múltban, még kevesebben követik a jelenben – a vezetőhelyre állítottak közül, egészen ellenkező módon uralkodtak és uralkodnak, népünk, az emberiség nagy szégyenére, romlására.

De ne a hatalmon levőkkel vessük össze Ezékiás példáját, hanem elsősorban magunkkal. Kik vagyunk mi, Ezékiáshoz képest kicsi és jelentéktelen emberek? Isten határozatából egy népnek, azon belül az egyháznak tagjai. Nem mi választottuk meg helyünket, hanem Isten tette ide, és mindnyájunknak tisztséget adott, elhívott a reánk bízottak szolgálatára. Isten elhívását, akár vállaljuk, akár nem, nem változtathatjuk meg, teljesítéséért felelősek vagyunk. Az életünknek értelmet, tartalmat adó, közösséget szolgáló feladatunknak csak úgy tehetünk eleget, ha mint Ezékiás, egyedül az Úrban bízunk, az ő parancsolataihoz ragaszkodunk, megtagadjuk bálványainkat, bűneinket. Akkor mi is megtapasztaljuk, hogy „velük van az Úr mindenütt, és ahova csak megyünk, előmenetelünk van”

Velünk van, ahova csak megyünk, előmenetelt ad mindenütt. Mindenütt, a járhatatlanná vált úton, a legyőzhetetlennek mutatkozó veszedelmek között is? Igen. Ezékiás idején megint nagyhatalom volt Asszírria, a régi ellenség. Hatalmába akarta hajtani az egész akkori világot, irtó hadjáratot folytatott a szomszédok ellen, azokat sorra legyőzte, az életben maradottakat deportálta, hogy nyomuk se emlékeztessen rájuk. Salmanassár már az ország északi részét, Izráelt is leverte, politikáját fia, Sénahéríb folytatta, lerohanta Júdeát, és ostrom alá vette Jeruzsálemet. Ezékiás szeretett volna békét kötni vele, hatalmas arat, aranyat, ezüstöt gyűjtött össze, még a templomból is, erre a célra, átadta Asszírria királyának, de az telhetetlennek bizonyult, mindenképpen a fővárost akarta bevenni, mely – így hangzik a feljegyzés – „úgy maradt, mint kunyhó a szőlőben, mint kaliba az uborkaföldön” (Ézs 1,8). Mi lesz Ezékiással és népével?

Mi lesz velünk? Éppen most megint nagy erővel támad reánk az ellenség, rabjaivá akar tenni, elűzni otthonunkból s beolvasztani, még emlékünket is eltörölni, engszelhetetlen gyűlölettel vesz körül. Ki ez az ellenség, kit kell Asszíriával azonosítanunk? Mi már az új szövetségben élünk. És tudjuk, hogy az ószövetségi események árnyékai, jelzései annak, ami Krisztusban válik érthetővé, aki a testi szemmel láthatókon túl, a láthatatlan valóságot tárja fel. Tőle halljuk, hogy „a mi esküdt ellenségünk: a Sátán, a világ és a mi tulajdon testünk minket szüntelenül ostromolnak” (HK 127). Az első számú ellenség a minden más mögött álló Sátán. Óriási erővel tör mindenütt egyeduralomra, akarja magának megszerezni Isten tulajdonát, hogy elpusztítsa. Végzi ezt sok csalárdsággal, legfőképpen azzal, hogy elvakít, kizárólagos úrnak mutatja magát, felajánlja a világot cserébe a behódolásunkért. Így járt el Jézussal is: „Megmutatá néki a világ minden országát és azok dicsőségét. És mondá néki: Mindezeket néked adom, ha leborulva imádsz engem” (Mt 4,8–9). Elhítt hazugságával, amit beveszünk, hogy a világot lássuk egyetlen kincsnek, annak megszerzését tekintjük életcélunk. Mindenre kaphatóknak bizonyulunk, csak nyerjük meg magunknak, családunknak, népünknek a világot. És folyik az elvilágosiasodásunk. Ennek a sátáni politikának teljes kiszolgálóinál akad meg a szemünk, akik nagyoknak képzelik magukat, öntelten dicsekesznek, fenyegetnek, holott csak eszközök a békétlenséget és halált munkáló egyetlen ellenség, a Sátán kezében – emberek, népek, akik és amelyek a világot jelenítik meg. Hamis az ellenségképünk, ha magukban látjuk az ellenünk dolgozó erőket. Sajnos így látunk, mert testileg gondolkozunk. Nálunk a test köt le, irányít – a lelkünk ellenében. A test éhezik, szomjazik, szenvedélyeivel követelődzik, és mi mindent a kielégítésére fordítunk, csak az érdekel, amit megesszünk, testünkre fordíthatunk. A háttérből rendelkező ellenség megváltoztatja az értékek rendjét, első helyre a testet teszi, mi belemegyünk a csalásba, a világé vagyunk, s aztán csodálkozunk, kesergünk küzdelmeink eredménytelenségén, kétségbeesetten látjuk, hogy „a testnek gondolata halál” (Róm 8,6), a világhoz igazodás, a test és vér elleni tusakodás, az ellenségkép

hamissága – embereket, népeket hinni megrontóinknak – végzetes tévedés. A mi ellenségünk mindenütt a Sátán. Vele van bajunk!

Aztán végső leszámolást határozott el Asszíria királya Ezékiás ellen. Követei megjelentek Jeruzsálemben az Ezékiásnak szóló levelével. Ő tudhatta, mit tartalmaz. Megelőzte ezt a csúfokodás, mert az ellenség ura gyalázta Istent, hogy hiába bízik benne Ezékiás, úgy jár, mint a többi népek, melyeket a pogány isteneik nem szabadíthattak meg tőle. Izráel Istene sem különb, cserbenhagyja, mert nem segítheti meg a benne hívőket. Az ellenség utolsó szava ez: add meg magadat! A Sátáné: „leborulva imádj engem”! Mégis Ezékiás „elvéve a levelet a követek kezéből és elolvasá azt” Nálunk van olyan tanács, hogy nem kell átvenni az ellenség gyalázkodó levelét, nem kell olvasni újságait, a világ javaiból ne használjunk semmit (mondják a szekták, különösen a Jehova tanúi), a test követeléseit pedig ne tartsuk kárhuzatosaknak, idővel úgyis elapadnak, az annyi gonoszsággal megkeserítő fő ellenség, a Sátán ellen pedig tehetetlenek vagyunk. Ezékiás átvette és elolvasta a levelet, meggyőződhetett, milyen sorsot szánt neki az ellenség. Nézzük mi is a világot, legyünk tisztában vad indulataival, olvassunk a nekünk szánt sorsról, táruljon fel előttünk helyzetünk kilátástalansága.

De ne adjuk meg magunkat. Kövessük Ezékiást. Nincs mit mondanunk az ellenségnek, de van mit tennünk. Ezékiás „felment az Úr házába, és kiterjeszté a levelet az Úr előtt, és imádkozék az Úr előtt”. Felment a templomba a levéllel, a „halálos ítéletével”, hogy ott imádkozzék. Imádkozni mindenütt lehet és kell, de erre külön helyet is rendelt Isten, a templomot. Ezt Jézus megerősítette: „Az én házam imádság házának mondatik” (Mt 23,13). A sok ház között erre szolgál egy. A hívők szívesen jártak oda. A 122. zsoltár így szól: „Örvendezek, mikor mondják nékem, menjünk el az Úr házába.” Így tekintünk mi is a templomra? Azért járunk ide, hogy imádkozzunk? Sajnos a sokszori tanítás és kérés ellenére a mi templomunkban sem ez az általános gyakorlat, mert még mindig többen – a rendszeresen idejárók közül is – nem képesek megérteni, hogy az egymással beszélgetés helyett imádkozva készüljünk az Ige hallgatására, ne zavarjuk mások áhítatát az illetlen viselkedéssel. – A templomban imádkozzunk, tárjuk fel nyomorúságunkat, kiszolgáltatottságunkat – az ellenünk írt levelet – Isten előtt, mondjuk el félelmünket, bánatunkat, kérjük tőle azt, amit senki meg nem adhat, de ő megtehet: szabadítson meg.

Szabad-e így imádkozni Istenhez? Szólhatunk-e hozzá mi, akik nem szabadítást, de ítéletet érdemlünk tőle – bűneink miatt? Ezékiás korában már tudták ezt. Izráel népe bár emlegette az Úr nevét, de nem ismerte, nem figyelte rá, sőt elhagyta őt. „Minden fej beteg és minden szív erőtelen” (Ézs 1,5). Lám, az északi részről ezt közli az Írás: „Nem hallgattak az Úrnak, az ő Istenüknek szavára, hanem megszegték az ő szövetségét” (2Kir 18,12). Ezékiás imádkozott, leborult az Úr előtt, megalázta magát, megvallotta hitét. Isten ígérete szerint az ilyen imádkozás kedves előtte,ilyent vár el az övéitől, s akkor nyomban cselekszik. Ennek reménységében imádkozzunk, jöjjünk az imádság házába!

Erre a királyt Ézsaiás próféta által bátorította fel Isten. Abban a nagyon nehéz időben őt használta fel a hívők irányítására. Az ellenség fenyegetésével szemben ez a próféta közölte az üzenetet: „Ne félj!” Ma az egyház végzi a prófétai szolgálatot, bátorít a hitben megállásra, az imádkozásra. És a mai bátorításnak már biztos alapja van: Jézus Krisztus. Nem egy feltételezhető irgalomra, hanem a bizonyos kegyelemre hivatkozva hangzik az imádság. Jézus megmondotta: „Amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevében, megadja néktek” (Jn 16,23). – Hogyan viselkedjünk hát, mikor

támad az ellenség, tehát mindenkor: „Öltözzétek föl az Isten minden fegyverét, hogy megállhassatok az ördögnek minden ravaszágával szemben” (Ef 6,11).

Isten meghallgatta Ezékiás imádságát. „Azon az éjszakán kijött az Úr angyala és levágott az asszíriabeli táborban száznolcvanötezet” (2Kir 19,35). Ez volt az egyik ítéletvégrehajtónak, a pestisnek a neve. Az ettől megrémült ellenség elmenekült, vissza hazájába. Már Mózesnek megmondotta Isten: „Az Úr hadakozik tiérettetek”, beavatkozik népe sorsába és „csodásan működik”

Ott Ezékiás imádkozott szabadulásért, a népéért. Ma hányan imádkoznak? Kevesen. De imádkoznak, világosan látják, hol vannak, milyen veszély fenyegeti a népet, az egyházat, és felelősnek érzik magukat, hogy megtegyék, amit megtehetnek a maguk helyén – a rábizottakért. „És elesik Asszíría” (Ézs 31,8), minden Asszíría, minden ellenség, a Sátán is, és diadalmaskodik Isten országa. Meglátják ezt az imádkozó hívek. „És elvevé Ezékiás a levelet a követek kezéből, és elolvasá azt, és felment az Úr házába és kiterjeszté azt Ezékiás az Úr előtt, és imádkozék Ezékiás az Úr előtt.” Ezt hallottuk ma. Igazolódott az Ige: „Amelyek régen megirattak, a mi tanulságunkra írtak meg, hogy békességes túrés által és az írásoknak vigasztalása által reménységünk legyen.” Amen.

Orbán János

Százesztendős szent hely

Alapige: 2Mózes 3,5–6

Bibliaolvasás: 1Péter 2,1–5

Az Úr azt mondta Mózesnek: oldd le a te saruidat lábaidról. Ezt Mózesnek nagyon komolyan kellett vennie, és úgy is vette. Mózesnek ezt a parancsot szó szerint kell értelmeznie. A saru lehúzása külső jele volt az ember Isten előtti megalázkodásának. Jele annak, hogy Mózes, vagyis az ember, a maga részéről mindent megtesz azért, hogy tisztátalanságától megszabaduljon, hogy Istennek tetsző módon, kellő tisztelettel álljon az Úr elé.

Így mondta az Úr neked is itt és most, így érvényes reád is: oldd le a te saruidat lábaidról. Mit jelent ez a mai ember számára? Azt, hogy húzd le a cipődet, bakancsodat, csizmádat, amikor a templomba lépsz, s ha ezt megtetted, teljesítetted az isteni parancsot?

Gondoljuk arra, hogy miként ültette át Krisztus Urunk a törvényt az új szövetség talábjába! Például így: „Megmondattott a régieknek: ne öl, én pedig azt mondom néktek, hogy mindaz, aki haragszik az ő atyjafiára... méltó az ítéletre” (Mt 5,21–22). Jézus nem másította meg a törvényt, hanem elmélyítette. Az általános törvényt személyessé tette. Mit jelent így: oldd le a te saruidat? Belsőleg, lelkileg távoztass el mindent, ami akadályozhatna abban, hogy Istennel közösségre juss! Így hallhattátok a Péter apostol leveléből: „levetvén minden gonoszságot, álnokságot, képmutatást, irigykedést és rágalmazást” (1Pt 2,1). Pál apostol ezt így írja az efézusbeliekhez: „levetkezzétek ama régi élet szerint való óembert” (Ef 4,22). A Római levélben pedig azt olvassuk: „Vessétek el a sötétségnek cselekedeteit” (Róm 13,12). Hogy lehet tehát levetni a sarut? Őszinte bűnbánattal. Ezt neked kell személy szerint megtenned, mint ahogy Mózesnek személyesen kellett leoldania a saruját. Ezt senki helyetted meg nem teheti. Így jöttél ma a templomba?

A templomba jövetel az Istenhez való közeledés külső jele. Mit mondott Isten? Ne jöjj ide közel! Vajon Isten nem akarja, hogy hozzá közeledj? Megvet, utál, látni sem

akar? Ellenkezőleg! Előre figyelmezteti a hozzá közeledőt – ma téged, testvérem –, hogy úgy, ahogy vagy, „felsaruzva”, nem közeledhetsz hozzá. De leoldott saruval a megközelíthetetlen Isten kijelenti magát a te számodra is. Neked kell megváltódnod ahhoz, hogy a változhatatlan, örökkévaló Isten magához engedjen téged. Le kell vetkőznöd lelkileg ahhoz, hogy ő magát neked kijelentse. Bűnös kötelékeidet levetve lépj Isten színe elé! Ez nem önmegváltás, hanem önátadás, hogy megváltásodat végbevigye az Úr. A le nem vetkőzött ember nem közeledhetik Istenhez, nem ismerheti meg őt. Eljöhét a templomba, részt vehet az úgynevezett istentiszteleten, de felsaruzottan az ilyen „szertartás” csak képmutatás vagy önámítás.

Az oldd le a te saruidat tehát ismételtelen azt jelenti: tarts őszinte bűnbánatot. Ezt is Isten kell hogy megmondja neked. Erre is hív fel, mint Mózes, mert nem elveszíteni, hanem megtartani akar. Készülj komolyan az istentiszteletre. Vedd számba őszintén magadat templomba jövetel előtt. Erre Jézus például így figyelmeztet: „ha a te ajándékokat az oltárra viszed és ott megemlékezel arról, hogy a te atyádfiának valami panasza van ellened, hagyd ott az oltár előtt a te ajándékokat, és menj el, előbb békéld meg a te atyádfiával, és azután eljövén, vidd fel a te ajándékokat” (Mt 5,23–24). Én nem mondhatom azt, hogy most szakítsuk meg az istentiszteletet, menjetek ki mind a templomból, s egy óra múlva csak az jöjjön vissza, aki eleget tett ennek a jézusi parancsnak. De a ne közeledj, oldd le a te saruidat parancsa feltétlenül azt jelenti, hogy most lelked mélyén cselekedd meg ezt a jézusi felhívást úgy, mint aki tudod, hogy a szíveket és a veséket vizsgáló Isten előtt vagy. A többit elvégzi maga az Úr.

Oldd le a te saruidat lábaidról: mert a hely, amelyen állasz, szent föld! Ma az Úr ezt az Igét mélyen akarja beültetni a te szívedbe, hisz azért jöttél ide, hogy ennek a szent földnek, ennek a szent helynek, ennek a templomnak a százéves fennállását ünnepeld. Már vallásórás korodban megtanultad, hogy „a templom az a szent hely, ahol egybegyűlve Istent imádjuk” A Biblia szerint a szent azt jelenti: Istennek áldott, Isten szolgálatába állított. Így szent a templom is.

Egyszer egy orvos kisfiával a templom felé közeledett. A gyermek megkérdezte: „Édesapám, itt lakik a jó Isten? Az orvos egy pillanatig gondolkodott, majd így válaszolt: „Itt rendel a jó Isten.” Nagyon szemléletes így tekinteni a templomot. Az áldott Orvos rendel itt. És mit gyógyít? A ráknál és az AIDS-nél is rettenetesebb emberi nyomorúságot: a bűnt! Amikor bemész egy orvosi rendelőbe, az orvos azt mondja: vetkőzzön le! Az áldott Orvos azt mondja: oldd le a te saruidat. Az orvos közeletről akarja látni vagy kitapogatni, hogy hol vagy beteg, hol fáj. Az áldott Orvos is ezt akarja. Neked mi a bajod? Neked hol és mi fáj? S ahova ő teszi az ujját: „felszáradsz a könny, s a seb begyógyul”, mert „megbocsáttattak neked a te bűneid”. Így gyógyul, szentelődik meg a bűnös. Így lehetsz te magad is szentté, Isten tulajdonává, aki háláadó szívvel állsz a Krisztus Jézus szolgálatában.

Őseid ezt a templomot azért építették, hogy szent föld, szent hely legyen, nemcsak az ő számukra, hanem a tiédre is. Száz esztendő alatt mi minden történt ebben a templomban! Hányan és hányféle módon közeledtek ehhez a templomhoz és ebben a templomban Istenhez. Biztos, hogy sokan lettek hívőkké, sokan tapasztalták meg a megváltottság gyönyörűségét, sokan kapaszkodtak a Krisztus keresztségébe. Akadhettek olyanok is, akik latrok barlangjává tették volna, ha az Úr nem tisztította volna meg időről időre Szentlelkével.

Jó ma arra emlékezni, hogy apáitok, nagyapáitok voltak azok, akiknek szívét átjárta az Aggeus próféta ajkáról régen elhangzott felhívás: „Menjete fel a hegyre, és hordjatok fát, és építétek e házat, hogy gyönyörködjem benne és dicsőíttessem, azt mondja az Úr” (Agg 1,8). S a templom felépült hitből, áldozatból s csak ennek követ-

keztében kőből, fából, téglából. Közben mindazok, akik építették, maguk is beleépültek nemcsak adományaikkal és munkájukkal, hanem hitükkel, áldozatkészségükkel, szeretetükkel e házba. Így épültek együtt Isten hajlékává a Lélek által (Ef 2,22), mert „Ama Magasságos nem kézzel csinált templomokban lakik” (ApCsel 7,48). Felétek is hangzik a korinthusiaknak feltett biztató kérdés: „Nem tudjátok-é, hogy ti Isten temploma vagytok?” De ott van a figyelmeztetés is: „Ha valaki az Isten templomát megrontja, megrontja azt az Isten” (1Kor 3,16–17).

Szép külső jelei vannak annak, hogy ti, györgyfalvi reformátusok, szeretitek ezt a templomot, hiszen száz esztendő alatt – ami aránylag nem hosszú idő egy templomra nézve – állandóan rendben tartottátok, javítottátok, szépítettétek. Az utóbbi évtizedben is új úrasztalával, faragott csillárral, kazettás mennyezettel, új szószékkal ékesítettétek, hogy csak a legszembeűnőbbeket említsem. De az Ige a ti számotokra azért hangzott és azért hangzik, hogy ebben a templomban, ezen a szent helyen „ti magatok is épüljétek lelki házzá” (1Pt 2,5). Ti legyetek azok, akik „fölpíttettek az apostoloknak és prófétáknak alapkövén, lévén a szegletkő maga Jézus Krisztus... akiben ti is együtt építtetek Isten hajlékává a Lélek által” (Ef 2,20.22). Így lesztek ti magatok is az élő templomnak, Isten anyaszentegyházának tagjai, akiket az Úr a világ kezdetétől a világ végezetéig Szentlelke és Igéje által gyűjt össze (HK 54).

Amikor itt így gyűltök össze, az a szentek egyezsége, és az „angyalok és idvezült lelkek társaságában” vagytok együtt. Ezért jelenti ki magát számotokra is így: „Én vagyok a te atyádnak Istene, Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene.” Az a legcsodálatosabb, hogy Isten a szent helyen kijelenti magát. Nem úgy, mint távoli Isten, hanem úgy, mint élő személy, hogy a te személyes Istened legyen. Aki megszólította Ábrahámot, megszabadította Izsákot, újjászülte Jákóbot, ez az élő Isten, a „Vagyok” szól hozzád ezen az ősi szent helyen. A ti őseitek egykor a régi fatemplomban hallhatták e szent földön, e szent helyen az Úr szavát. Abból a fatemplomból maradt műemlékképpen ez a szószékkorona. De nagyon vigyázz: Isten nem „műemlék-Isten”, hanem az a „Vagyok”, aki „tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13,8).

Nagy kegyelem, hogy téged itt és most megszólít. Nem te indultál el felé, nem neked jutott eszedbe keresni őt. Ő szólított meg, mint Mózeset a pusztában, mint Saulust a damaszkuszi úton. Így lép be ő egy ember életébe, így foglal helyet egy ember szívében. Aki az ő szavát, az Igét szívébe fogadja, annak az örökkévaló, élő Istennel van közössége; miként a hívő Ábrahámnak, a megkegyelmezett Izsáknak, a megtisztított Jákóbnak közössége volt az Úrral. „Az Isten testté lett” (Jn 1,14), „s akik befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiává legyenek” (Jn 1,12), azoknak tehát, akik Istentől születtek. Ezért „ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveteket” (Zsid 3,7; 4,7).

Aki meghallotta Isten szavát és engedelmeskedett neki: leoldotta a saruját, az maga is Isten templomává épül.

Amikor Mózes Isten szavát meghallotta, elrejté az ő orcáját, mert fél vala az Istenre tekinteni. Mózes először csodálkozva, kíváncsian közeledett az égő csipkebokorhoz: „odamegyek, hogy lássam e nagy csodát” De amikor meghallotta Isten szavát, már nem akart látni. Elrejtette az arcát. Ha valaki meghallja Isten szavát, annak alázattal le kell borulnia. Ott elrejtí az ember, mert kijelentette magát Isten. Olyan rendkívüli isteni cselekedet ez, hogy beleremeg az ember. Mózes megijedt, éppúgy, mint annak idején Jákób, aki csodálatos álmából felébredve megrémülve mondotta: „Bizonyára az Úr van e helyen... rettenetes ez a hely, nem egyéb ez, hanem az Istennek háza és az égnek kapuja” (1Móz 28,16–17).

A szent helyen, a templomban ez a szent félelem tölti el az Igét meghallott ember szívét. Amikor magadat Isten előtt tudod, nem is történhet ez másképp. Vannak, akiket nem döbönt meg a templom szentsége. Akadnak, akik érdeklődéssel, vagy kíváncsian, vagy éppen magabiztosan, talán öntelten lépnek a templomba. Számukra a templom is egy épület a sok közül. Az ilyenek lehetnek úgynevezett „vallásosak” is, mint annak idején a farizeusok, de semmiképpen sem az Ábrahám, a hit fiai. Az ilyeneknek lehet egy maguk által elképzelt „emberszabású istenük” De a te atyádnak Istene téged is megváltoztatott és téged is újjászült, aki úgy munkálkodik Igéjével és Szentlelkével benned, hogy belőled „istenszabású ember” legyen, az az ember, akit a kereszt fájdalomával szül újjá, míg nem kiábrázolódik benned a Krisztus (Gal 4,19). De az már a te számodra is olyan küzdelem, amilyen a Jákóbé volt a Jabbók révénél. Belekapaszkodsz egész bűnös életeddel, megragadod őt, tusakodsz vele, és elmondod Jákóbbal: „Nem bocsátlak el téged, míg meg nem áldasz engem” (1Móz 32,24.26). Így leszel az az ember, aki fél Istenre tekinteni, aki már nem akar látni, mert „boldogok, akik nem látnak és hisznek” (Jn 20,29).

Mózes nem az arcát, a tekintetét, hanem a lelkét emelte Istenhez. Ma is akadnak szép számmal, akik látni szeretnék Istent. Nem láthatják, pedig a szemük nagyon jó. A szívükkel van baj. Az nem tiszta. A bűnös emberi szívet az áldott Orvos, Jézus, az ő szent vérátömlesztésével teszi látóvá itt, ebben az isteni rendelésben, ezen a szent helyen. „Boldogok, akiknek szívük tiszta, mert ők az Istent meglátják” (Mt 5,8). Aki meglátta a keresztre feszített Isten Fiát – s ez félelmes, rettenetes látomás –, „mint aki elől orcánkat is elrejtjük” (Ézs 53,3), az megismerte az Atyát. Az tudja, hogy nem az ember fordult és fordul Istenhez, hanem az Örökkévaló fordult örökre hozzá.

Oldd le a te saruidat, rejtsd el a te orcádat, hogy ezen az ősi, szent helyen „fordítsa az Úr az ő orcáját tereád” (1Móz 6,26). Ámen.

(Elhangzott a györgyfalvi templom 100 éves évfordulóján, 1987-ben.)

Ravasz László

Érdekből való keresztyénség

Alapige: Apostolok Cselekedetei 5,1–12
Bibliaolvasás: Máté 7,13–21

Vannak emberek, akik érdekből keresztyének. Azt hiszem, ezt a tételt nem kell bizonyítani, mert ezer példát szolgáltat rá a saját tapasztalatunk. De a legvilágosabb példát a Szentírás szolgáltatja Anániás és Safira felolvasott történetében.

Ebből a történetből az tűnik szemünkbe legelőször, hogy az önző ember a maga érdekét mindenütt hajhássza. Az első keresztyének állapota nem volt valami kívánatos. Nem lehet azt mondani, hogy a legelőkelőbb emberek tartoztak volna közéjük, ellenben igaz az, hogy lenézett, megcsúfolt, semmibevert, sőt üldözött emberek voltak. Azt sem lehet állítani, hogy valami nagy anyagi előny járt volna a keresztséggel; hisz aki keresztyén lett, eladta vagyonát, önként vállalta a legszegényebb sorsot, sőt még az élete sem volt biztos. A keresztyénséggel halálos kockázat, az élet eltékozlása járt, és mégis már a legelső seregben ott van az érdekhajhászó ember, Anániás és Safira, akik a keresztyénségen nyerni akarnak.

Nyerni akartak először anyagilag. Erre azért nyílt lehetőség, mert az első keresztyének közül a legbuzgóbbak, az apostolok közvetlen környezete, annyira szerették egymást, olyan benső életközösségben éltek, hogy vagyonszösszösségre határozták el

magukat. Erre két ok vezette őket. Először az, hogy az életük legfőbb kincsét: a Krisztus boldog ismeretét s a tőle vett váltságot közösen bírták; miért ne legyen tehát közös az élet anyagi java is? Megemlékeztek a nagy mózesi parancsolatról is (5Móz 15,4): szegény nem leszén tiközöttetek. S ezért eladták javaikat, árát letették az apostolok lábaihoz, s annak jövedelméből egyformán egyszerűen, szegényesen megélték mindnyájan. A másik gondolat pedig az volt, hogy megvetették a földi javakat. Úgy találták hogy Krisztus követésében akadályozza meg őket a kincs, és ezért ártalmatlanná igyekeztek tenni azáltal, hogy a közös ellenségből közös tulajdont csináltak.

Itt mindjárt rá kell mutatnom arra, hogy nagyon sok kommunista szerint az első keresztyének kommunisták voltak. Alig van a világtörténelemnek nagyobb hazugsága ennél. Óriási különbség van aközött, hogy ha erőszakkal elveszem a másét, vagy pedig ha jószántamból odaadom a magamét másnak. A keresztyének az utóbbit követték. Nem volt kötelező reájuk a vagyonközösség, csak attól fogadták el, aki jó szívvel, Isten dicsőségére tiszta szeretetből ajánlotta fel a maga földi javait a testvéri közösség számára. Nem is követte mindenki.

Anániás és Safira éppen azok közé tartoztak, akik lelkületüknél fogva képtelenek voltak a keresztyén vagyonközösségre. Ők nyerni akartak a keresztyénségen, mégpedig először anyagi javakban. Úgy képzelték ezt el, hogy eladják, amijük van, árát nagyobb részben megtartják maguknak, egy töredékét odaadják az apostoloknak s ezáltal a keresztyén közösségtől életfogytiglan teljes ellátást biztosítanak maguknak, viszont félretett tőkéjüket addig szaporítják, amíg meggazdagodnak. Üzleti szempontból nyilvánvalóan jól számítottak.

De nem számoltak Istennel. Azzal az Istennel, akinek csodálatos erői ott feszültek az első kiválasztottaknak, az apostoloknak a lelkében. Isten látta, Isten megbüntette gonoszságukat, s mindehhez az apostoloknak Szentlélekkel átitatott egyéniségét és bizonyágtételét használta fel olyan módon, ahogy a felolvasott történet, mint egy megrendítő kis elbeszélés vagy pedig egy szívünkbe vágódó ballada, elmondja.

És most hadd tegyem fel a kérdést: nem terem-e azóta is száz meg száz ember, aki nyerni akar az egyházon? Aki nem azt kérdezi, miféle áldozatot tudok én hozni anyaszentegyházamért, hanem folyton azt hajtogatja, miben látom anyagi hasznát annak, hogy keresztyén vagyok, ehhez vagy ahhoz az egyházhoz tartozom? Magam is sok olyan levelet olvastam, amelyben valaki állást, előléptetést, anyagi előmenetelt kér csupán azon a címen, hogy ő reformátusnak vagy katolikusnak született. Ezek a levelek rendszeresen azzal végződnek: ha pedig nem kapom meg azt, amit kérek, tudni fogom, mit tartsak az egyháزامról és ki fogok lépni belőle. Az ilyen emberek közül a legtöbbről kiderül, hogy soha templomba nem járnak, egyházi terheket nem hordoznak, úrvacsorával nem élnek, az egyházhoz való tartozásuk nem egyéb, mint egy üzleti lehetőség, amelyet ki akarnak használni. Akad egy-kettő olyan is közöttük, akik buzgón templomba járnak, élnek a sákramentumokkal, egyházi megbízatásokat keresnek és vállalnak, de csak addig, amíg beadják érette a számlát. Ha ezt a számlát nem egyenlítik ki kedvük szerint, egyszerre abbahagyják a templomba járást, soha az úrvacsoránál látni őket nem lehet, s a legelső alkalommal rájön az ember, hogy csendesen izgatnak az egyház ellen s minden erejükkel meg akarják hiúsítani az egyház hivatalosainak legnemesebb törekvéseit.

De nem csak ez az oldala van a dolognak. Ide sorakoznak azok is, akik hitük eladása árán igyekeznek előnyhöz jutni. Ha fordított értelemben, de Anániások és Safirák azok is, akik például elhallgatják vagy megtagadják református voltukat, azért, hogy ezáltal anyagi előnyhöz, előrehaladáshoz, nagyobb összeköttetéshez jussanak. Hány

ember ad reverzalist azért, hogy egy rá nézve anyagi előnyökkel kecsegtető házassági és rokonsági kapcsolat létrejöjjön!

De a legirtózatosabb formája az, amikor valaki anyagi érdekből lesz egy egyháznak a szolgálója. Minden gondolata a pénz, s maga nem hisz abban, amit pénzért hirdet. Ezért mindig az egyház legnagyobb romlását jelenti, ha a papi állásokat pénzzel, ígérgetésekkel, világi javak kínálgatásával szerzi meg valaki, vagy pedig ha a lelki munka az egyházi szolgálóra nézve nem élethivatás, amelyért mindent kész feláldozni, hanem jó üzlet, amelyet annál számítóbban játszik meg, minél kevésbé hisz gazdájában: az élő Krisztusban. Ezek azok a béresek, akikről a János evangéliuma emlékezik meg, midőn szembeállítja őket a jó pásztorral, aki életét adja a juhokért.

Anániás és Safira akkor is a keresztyénekhez tartozik, amikor még ez a sötét terv nem fogamzott meg a lelkükben. Mit kereshettek akkor a keresztyének között? Keresztyéneknek mutatták magukat, holott nem voltak azok, mert tetszelegtek abban a tudatban, hogy hívőknek látszódnak. Ezt a fajtát is nagyon ismeri az evangélium, és Jézus legkegyetlenebb büntető beszédei ezek ellen hangzanak el. Farizeusoknak vagy képmutatóknak nevezi őket, akik azért vallásosak, hogy tekintélyben, tiszteletben álljanak mások előtt, de szívük Istentől távol áll. Itt megint egy egyetemesen elterjedt emberi bűnnel van dolgunk. Lám, a farizeusok is, mikor áldozni mentek, összekürtölték a sokaságot, hogy lássa a nép áldozatuk bőkezűségét és dicsérje őket. Mikor böjtölni kellett, orcájukat befeketítették s fitogtatták azt az erőfeszítést, amellyel Isten szigorú parancsainak engedelmessé válnak. Szerették, ha csodálják és tisztelik őket, ezért ragaszkodtak a lakomákhoz a főhelyekhez s hivalkodtak áhítatos voltukkal, közben pedig felemésztették az özvegyek és árvák örökségét; a rituális tisztaság törvényeit tüntetően megtartották de a szívük tele volt gonoszsággal, ragadozással és paráznasággal. Ne csodálkozzunk hát Jézuson, ha ez a szelíd és alázatos lélek, aki azért jött, hogy szolgáljon másokat és megalázza magát a kereszthalálra, meszelt síroknak, festett koporsóknak és mérges kígyóknak nevezte őket.

Jaj annak az embernek, aki azért imádkozik, hogy lássák! Jaj annak, aki hitével hivalkodik s lenézi és megítéli a bűneiből felzokogó publikánust; jaj annak, aki a társadalmi és közjogi tekintély kiváltságait úgy hordozza, hogy ezzel elválasztja magát a testvértől, a szegénytől, az együgyű lélektől. Farizeus mindenki, akiben nincsen őszinte bűnbánat, testvéri közvetlenség, felebaráti egyszerűség, alázat és bűnbocsánat.

Csak az őszinte bűnbánat az, ami megment a farizeusság kísértéseitől. Annak a ténynek a megvallása és elismerése, hogy magunk is gyarlók és esendők és bűnösök vagyunk. De még itt is arra kell vigyáznunk, hogy alázatosságunkkal se hivalkodjunk, szerénységünkkel se takarjunk gögőt és ne hivalkodjunk azzal, hogy az illendőség kedvéért mi is néha bűnbánatot tartunk, holott lelkünk mélyében meg vagyunk győződve a magunk tökéletességéről.

Végül Anániás és Safira legfőbb hibáját abban kell találnunk, hogy hitükkel Istent állították a maguk szolgálatába. Isten csak eszköz rájuk nézve, s nyerni akartak általa pénzt, tekintélyt, egyszóval anyagi és erkölcsi javakat, sőt még ennél is többet: üdvösséget. Minden ember, aki azt hiszi, hogy Istentől követelhet valamit, hogy adsz-ne viszonyban állhat vele, vagy jogára és érdemeire hivatkozhatnak Istennel szemben: végeredményben ott van, ahol Anániás és Safira. Nem különbözik tőle az olyan ember, aki azért hajtja végre a szertartást, mert ezzel szaván akarja fogni Istent; aki azért jár templomba, hogy kérései teljesüljenek; aki azért cselekszik jót, mert ezzel érdemet szerez, kézírásért kap Istentől egy üres váltóblankettára s azt majd az örökkévalóságban kedve és haszna szerint leszámíthatja. Szép gondolat templomba járni, de Isten előtt nem érdem. Mint ahogy a szomjúság nem érdem az oázis előtt. Szép dolog jót tenni,

de hogy azért teszem a jót, hogy magam nyerjek rajta, jótetteim rothadt gyümölcsök lesznek, amelyek vádolnak engem. Szép dolog Istenről helyes és tiszta ismeretet valáni, de ha azt hiszem, hogy Isten kedvemet tölti azért, mert őt helyesen imádom, éppen olyan tévedésben vagyok, mint az a természettudós, aki felfedezi a nehézkedési törvényt és ebből azt a következtetést vonná le, hogy reggelenként az ő intézkedésére kel fel a nap és ha ő parancsolná, megszűnnének forogni a planéták. Az Isten ismerete nem eszköz, hanem cél, s nekem azért kell ismerni az Istent, hogy igazán megismerjem őt.

Mindebből világos, hogy a szívekben burjánzó anániási és safirai vétkekkel szemben milyen dicsőséges és végleges megoldást ad az isteni kijelentés, amelyet a református hitvallás fogalmazott meg a legtisztábban. Ugyanis a református hitvallás szerint ingyen ajándékkal kaptuk Istentől az életet; ingyen ajándékkal az ő boldog ismeretét, merőben ingyen ajándékkal azt, hogy üdvösségre hívott el minket, akkor, amikor még sem ég, sem föld nem volt formálva. Mindenestől fogva Istenéi vagyunk, aki a szabad tetszéséből teremtett, kikutathatatlan örök végzésével hívott el az üdvösségre, és aki akkor adja nekünk legnagyobb ajándékát, amikor megengedi, hogy háládatosságból életünket neki ajánljuk fel. Istené a vagyon, tehát sáfárkodjunk vele az ő országának terjedésére. Isten ajándéka az anyaszentegyház, szolgáljon neki mindenki abban a tudatban, hogy ha magunkat elevenen megégetjük és minden marhánkat feláldozzuk is, akkor is csak haszontalan szolgálók vagyunk. Sohasem adhatunk semmit sem Istennek, vele szemben mindig csak elfogadók vagyunk. Ha magunkat egészen odaadjuk neki, egészen a miénk lesz ő, s ez a két érték soha össze nem mérhető kincs. Nem csak azért, mert Isten sohasem hasonlítható az én gonosz, fájó és elmúló szívemhez, hanem azért, mert amit Istennek adok, az sem az enyém. Ez a szó: enyém – a keresztyén ember nyelvén semmi olyan dologra nem vonatkozhatik, ami énelőlem való; nem mondhatom az életemre, nem mondhatom a gondolataimra, nem mondhatom a vagyonomra, nem mondhatom a hitemre; nekem semmi egyebem nincsen, csak a bűnöm. Ezt is elvette tőlem Isten, midőn Krisztus magára vette és érdemével eltörölte, hogy az enyém szót kiterjeszthesse egyetlenegy tárgyára: Istenre. Minden az Istené, csak ő az enyém. Ámen.

(1935)

Szabó László

Lecsmér

Az érthetetlen szeretet

Alapige: Ézsaiás 1,18–20

Bibliolvasás: János 3,14–21

Bizonyára mindannyian tapasztaltuk már, hogy milyen végtelenül magányos tud lenni az ember és milyen üres tud lenni az élet. Gyakorta megérezzük: „Nekem hiányzik valami! De mi?” Én megmondom: Az élő Megváltó! Az ő hiányában valóban üressé és értelmetlenné válik az élet és elviselhetetlenné bűneink következménye.

Elvilágiasodott téveszméink miatt vagyunk olyan könnyen hajlamosak a bűnre és Isten jelenlétének a kétségbevonására. Pedig Isten hív minket. Hívó szava állandóan hangzik felénk.

A kérdés most nem az, hogy Isten hol van és hogyan jelenti ki magát a világnak, hanem a kérdés az, hogy mi hol vagyunk akkor, amikor szólít minket, és hogyan fogadjuk be őt az életünkbe!

Elmondok egy tanulságos történetet. Mindnyájan ismerjük a hit nagy példaképét, Ábrahámot, akinek nem volt szüksége nagy jelekre Isten jelenlétének és gondviselésének a bizonyítására. Isten Igéje tökéletesen megnyugtatta őt afelől, hogy Istennek gondja van az ő életére. Ez az Ábrahám egy éjjel azt a parancsot kapja, hogy menjen el a fiával otthonról és ezt a legkedvesebbet, életének a szeme fényét áldozza fel az Úrnak. Ábrahám egy pillanatil sem tévőázik, hogy Isten ezt így akarja, és kész arra, hogy a saját gyermekét feláldozza.

De Isten nem kívánta az embertől ezt a lehetetlen áldozatot. Isten Ábrahám fia helyett a saját Fiát áldozta fel, hogy kiengesztelje az ellenünk való haragját. Értitek-e ezt a semmi mással össze nem hasonlítható áldozatot? Félő, hogy nem. Egyet azonban tökéletesen megértettem: Isten nem kívánta Ábrahámotól ezt a végtelenül nehéz áldozatot, de látni akarta Ábrahámban az ő parancsa iránti engedelmességet, látni akarta, hogy kész-e bármit is megtenni Istenért, aki jobban tudja, mint mi, hogy mit miért tesz!

Így válik Ábrahám a hit ősatyjává, a győztes emberi hit példaképvé, aki felül tud emelkedni önmaga kételkedésein és tévőázásain, mert meg van győződve afelől, hogy Isten a legjobbat akarja számára.

Ezt a legjobbat adta Ábrahámnak, aki a Mórija hegyi eseményben jött rá arra, hogy Istennél senki sem tud nagyobb és értékesebb áldozatot hozni az emberiségért! Mert Isten a saját Fiát adta e világért. Jézus Krisztus a mi tökéletes hűsvéti bárányunk. A mi dolgunk ezek után, amit az Úr Ábrahámnak adott ott a Mórija hegyén: higgyük el, hogy az Isten irántunk való kimondhatatlan szeretetéből Jézus meghalt érettünk a mi megváltásunkra!

Isten Bárányát látom,
Ha szemem feltekint,
Véres kereszthalálban
Ott szenvedni annyi kint,
Két nagy csodát találok itt,
S a szégyen elpirít;
Isten szerelmét látom én,
S szívem nagy bűneit.

Amit Ézsaiás próféciáján keresztül itt elmond nekünk Isten, az felhívás ennek a golgotai áldozatnak a felismerésére.

Halljuk-e hát Isten szavát és hallgatunk-e rá? Nem Isten rejtőzött el, hanem mi rejtőztünk el előle. Nem ő hagyott cserben – ahogyan azt sokszor érezni véljük –, hanem mi hagytuk cserben őt! Ezért olyan siralmas a mi életünk.

Ha igaz az, hogy bűnös emberek beteg gyermeke és tévőázó apának koldus fia lesz, akkor mi most ennek az eltékozolt életnek a romjai és maradványai vagyunk. Arról panaszkodunk, hogy betegek vagyunk, hogy örömtelen és sablonos a házasetletünk, hogy sikereinkben is kolduslelkűeknek érezzük magunkat? Mindez azért van, mert nem tekintünk úgy Isten áldozatára, mint amelyet nekünk kellett volna megtennünk, de ő vállalta, hogy ezzel visszaadja a szabadságunkat. Véssük jól szívünkbe ezt a mondatot: „A büntetés rajta van, hogy nekünk békességünk legyen.”

Isten beleszól ebbe az élettelen életbe! Mert a kegyelem joga, a szeretet fegyvere erősebb minden földi és emberi nyomorúságnál, és hatalmasabb minden megátalkodottságnál. Isten nem ítélő bíróként kopogtat a szívünk pitvarán, hanem gyermekét szerető és kereső édesatyaként. Ha ítélni jönne, nem volna szükség prédikációra.

Igénk egyértelműen kimondja: bűneink skarlátpirosak, azaz rettentőek és elrettentőek. De ennek a pernek a végén, melyre Isten hívogat bennünket, hófehérek lesznek. A vörös szín mindig a bűnt, az ártatlanul kiontott vért, Ábel vérét jelenti a Szentírásban. Ezt a vörös színt – a bűneinket – Jézus Krisztus, a húsvéti Bárány vére kimossa az életünkéből.

Az Újszövetség azt írja Jézusról: „Az övéi közé jött, de az övéi nem fogadták be őt” (Jn 1,11), valamint: „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának” (Jn 3,19). A mai napig azonban ez a helyzet: Jézus jön, és az ember becsukja előtte az ajtót. Itt tulajdonképpen – emberi gondolkodásunk szerint – pont következnie kellene érnie Isten emberrel való törődésének. De sajátságos, hogy az evangélium mégis tovább szól: „Valakik pedig befogadták őt, hatalmat adott azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek” (Jn 1,12). Úgy lesz az ember Isten gyermekévé, hogy hit által befogadja az életébe Jézust.

Te, testvérem, kinyitottad-e már szíved ajtaját Jézus előtt? Mert őt be kell fogadnod! Ha annyi minden értéktelen és haszontalan dolgon túl Jézust befogadnánk az életünkbe, akkor megtalálnánk életünk valódi értelmét. De csak akkor!

Akkor lenne az Istennel való pereskedésünk jó kimenetelű, ha elismernénk, hogy méltóak vagyunk a legirgalmasabb büntetésre. De Isten továbbra is megadja a vele való beszélgetés lehetőségét. Nem a védekezését, mert amit elrontottunk, azt nem lehet sem helyrehozni, sem elfelejteni, csak megbánni lehet.

Eszerint az embernek a jó és a rossz között választási lehetősége van.

I.

„Ha engedelmeskedtek, ha hallgattok rám, élhettek a földnek javaival! – mondja az Úr.

Ez az ígélet áldást, jólétet helyez kilátásba. Az Isten ígérete és annak beteljesedése közötti időt az emberi engedelmességnek kell betöltenie. Az ember azonban sokszor arra hivatkozik, hogy erre teljességgel képtelen. A szakadék széléről visszalépní vajon késő-e? Nem! Gyakran átvillan a gondolat az emberen, hogy másként is lehetne. Ennek érdekében át kell hidalni a szakadékot. Az Isten és az ember közötti szakadék áthidalása az Úr Jézus Krisztus megváltó műve. Jézus Krisztus kiontott drága vére a megtisztulás és az új élet kezessége.

Nekünk a hitben és a hit által el kell fogadnunk Jézus Krisztus váltságshalálának érdemét. Közben arra kell gondolnunk, hogy Isten nagyobb fájdalmat érzett, amikor Jézus kilehelte lelkét a kereszten, mint Ábrahám, akinek fel kellett volna áldoznia tulajdon fiát, Izsákot. Isten örökkévaló szeretetéből áldozta fel szerelmesét! Isten szeretete minden mulandó, földi dolognál többet ér!

Azért adta és adja Isten megváltó szeretetét a szeretetre sóvárgó szeretetlen világnak, hogy ingyen kegyelemből éljünk.

Ezzel kapcsolatban azonnal eszünkbe jut az a figyelmeztetés, amit Isten a szövetségkötés alkalmával népének szívébe írt: „Mostan azért ha figyelmesen hallgattok szavamra és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nékem valamennyi nép között az enyéim... És lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép” (2Móz 19,5–6).

Isten hűsége végigkísérte választott népét viszontagságos történelmének nehéz útjaiban, és kétségkívül végigkíséri a mi személyes életünket is. Mennyei Atyánk számtalanszor megbocsátotta bűneinket, és a jóság és a bűn közötti határhelyzetekben,

az átvitt értelemben vett szakadékok fölött hidat készített számunkra Jézus Krisztusban, valamennyiszer bűnbánattal imádságainkban hozzá folyamodtunk.

„Olyan Istenünk van nekünk, aki Jézus Krisztusban, a világ világosságában legyőzhetetlenül ragyog a bűn, a mulandóság, a gyarlóság és a kárhozat szakadéka felett!

II.

Az Isten és az ember közötti perlekedésnek van egy súlyos oka. Ez az, amikor az adott időben és helyzetben nem akarjuk felismerni Isten hívó, figyelmeztető szavát, és nem teszünk eleget felhívásának.

„És ha vonakodtok, sőt pártot üttök, fegyver emészt meg titeket” – mondja az Úr.

Engedetlenségünk következményeit hordozzuk egész életünkben. Ha az Úr Isten megelégedi pártütő viselkedésünket és visszavonja Szentlelkét tőlünk, akkor csődhelyzetbe, szakadéka jutunk. Hiába próbálkozunk bármivel, éjt nappallá téve hiába fáradozunk azon, hogy semmiben se lássunk szükségét, mégis elmarad az áldás.

De hadd kérdezzük: Miért vagyunk idegesek? Miért forr és forrong bosszúsókjában és ádáz indulatokban a világ? Miért nem merjük vállalni önmagunkat és Istenünket a gúnyoló és értelmetlenül gyalázkodó világ előtt? Azért, mert Istenhez is, önmagunkhoz is hűtlenné, bizalmatlanokká váltunk. Mert nem jártuk és nem járjuk végig a hit útját Ábrahámmal a Mórija hegyén felfelé kanyargó ösvényen!

Ábrahám fia gyanakvó kérdésére így felel: „Az Isten majd gondoskodik az áldozati állatról, fiam” (1Móz 22,8). És úgy is lett, mert Ábrahám ezt szent meggyőződéssel hitte. De mi nem hisszük, hogy „hú az Isten, aki nem hagy minket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetjük: sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessük” (1Kor 10,13).

Van a Bibliában egy megrázó történet. Isten Fia, az Úr Jézus, az olajfák hegyén van. Előtte verőfényes napsütésben Jeruzsálem városa. Vele szemben magaslik a templomhegy, rajta a gyönyörű templom, amelyről még a pogányok is azt mondták, hogy a világ csodái közé kellene sorolni. Egyszerre azonban ijedten látják tanítványai, hogy Jézus arcán könnyek gördülnek alá. Csodálkozva és kérdőn néznek rá. Akkor az Úr Jézus így kiált fel: „Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megölöd a prófétákat és megköved azokat, akik tehozzád küldettek, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk egybegyűjti kiscsirkéit szárnya alá; de ti nem akartátok! Ímé, pusztán hagyaték néktek a ti házatok!” (Lk 13,34)

„Ti nem akartátok!” Ez a megállapítás a Biblia legmegrázóbb szavai közé tartozik. A jeruzsálemiek azt mondták: „nem tudunk hinni!” Holott nem akartak hinni!

Aki nem akar hinni, annak vállalnia kell a szakadékat, a bűn szakadékában való életet. Isten országában teljes önkéntesség uralkodik. Aki Isten nélkül akar élni, megteheti! Az Istennel való békesség nélkül akarsz élni? Tessék! Akarsz Biblia nélkül élni? Lehet! Isten parancsolatait félrelököd? Lehet! Akarod a vasárnapokat megszentelteleníteni, gyermekeidet hitetlenségre, céltalanságra nevelni? Lehet!

Az, aki nem akarja a Megváltót, akit Isten küldött, hogy bűnösöket mentsen meg, visszautasíthatja őt! Aki a pokolra akar jutni, annak szabad az út! Csak legyünk tisztában azzal, hogy a következményeket viselni kell.

Szabad azt mondani: „Nincs rá szükségem! Nem akarom!” De ne gondoljuk azt, hogy életünk utolsó öt percében, halálunk előtt jóvá tudjuk tenni azt, amit egész életünkön keresztül elmulasztottunk!

És ti nem akartátok! – mondja Jézus a jeruzsálemieknek. Nem kényszerítette őket. De amit választottak, az iszonyú pusztulás volt.

Ilyen nagy kegyelmet egyetlen földi bíróság nem biztosít a vádlottnak. Ezt csak Isten teszi meg az ő minden emberi igazságszolgáltatás felett álló mennyei törvényhozásában: „Bizonyosságul hívom ellenetek ma a mennyet és a földet, hogy az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod; hogy szeressed az Urat, a te Istenedet, és hogy hallgass az ő szavára, és ragaszkodjál hozzá; mert ő a te életed és a te életednek hosszúsága; hogy lakozzál azon a földön, amely felől megesküdött az Úr a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, hogy nékik adja azt” (5Móz 30,19–29). Ámen.

Vasárnap délutáni prédikációk

Czapfalvy József

Isten szeret

Alapige: Ézsaiás 43,1-4

Ez a bibliai rész az én legkedvesebb ószövetségi bibliai szakaszom, vigasztaló beszéd. Arról akarja meggyőzni Jákóbot, hogy Isten szereti őt. Nincs fájdalmasabb dolog, mint ha valaki nem akarja elhinni azt, hogy szeretjük. Minél mélyebb a szeretetünk és minél jobban ki akarjuk mutatni, annál fájdalmasabb, ha valaki annak valóságában kételkedik. Gondoljuk el, milyen fájdalmai lehetnek Istennek az ember kételyei és érzéketlensége miatt. Mi mindent tett ő érettünk! Megteremtette, fenntartja és bölcsen kormányozza ezt a gyönyörű világot, szent Fia által megváltott minket a kereszten, s az ember nem akarja elhinni, hogy Isten szereti őt. Nincs senki, aki úgy megbizonyította volna szeretetét, mint ő. Többet már senki sem tehet annál, mint amit ő tett értünk a Golgotán.

I.

Miben jelentkezik Isten szeretete?

Mindenekelőtt abban, hogy beszél róla, hogy nem akarja és nem tudja azt eltitkolni. Az igazi szeretetet nem lehet eltitkolni. Megtörténhetik, hogy valaki, talán egy kezdő szerelmes fiatal szeretné, de nem megy. Mindenki látja a szeméből, a hangjából, az arca változásából, szerelmeséhez való közeledéséből. Az igazi szeretet akaratlanul is elárulja magát, és ha egyszer nyilvánvalóvá lett, mindjárt bőbeszédűvé válik. Ezért szól az Igében Isten így: „Kedves vagy az én szemeimben, becses vagy és én szeretlek.”

Isten szeretete nagy igényében is jelentkezik. Aki szeret, az mindig egészen le akarja kötni szeretete tárgyát. A szeretetben a legnagyobb önzés a legnagyobb önzetlenséggel találkozik. A szerető szív boldog, ha feláldozhatja magát azért, akit szeret, de boldogtalan, ha szerelmese nem kizárólagosan az övé. Ez így volt, ez így van, és így marad örökre. Ezen nem lehet változtatni.

De még csodálatosabb dolgok is vannak az Isten szeretetében. Az ember az első pillanatban azt gondolná, hogy az Isten szeretete abban jelentkezik, hogy megóvja minden próbától, csalódástól, veszedelemtől azt, akit szeret. Az Igében pedig arról van szó, hogy sodró ár és pusztító tűz keresztezi övéi útját, mégpedig nem is véletlenül. Isten maga viszi vagy engedi veszedelmekbe, nyomorúságokba az övéit. Kimondhatatlanul szeret, egészen magáénak akar, szeretete gyakorlása közben azonban olykor vessző, bot van a kezében. Isten szeretete mindig nevelő szeretet. Azt alkalmazza mindig, amire a mi érdekünkben szükség van, ezért szokott nemcsak áldani, de fenyíteni is.

Mikor azonban Isten fenyít, büntet, mindig velünk együtt szenved. „Mikor vízen mégy át, veled vagyok, ha folyamokon, azok el nem borítanak, ha tűzben jársz, nem égsz meg, és a láng nem perzsel ... mert én veled vagyok.” Csodálatos Isten szeretete. Mikor engem büntet, önmagát is bünteti! Mikor nekem próbák, szenvedések, csalódások, gyötrelmek keserű vízén kell átmennem, velem együtt küszködik, tusakodik; mikor a fájdalmak tüzes kemencéibe vet, velem együtt kínlódik. Hogy ez mennyire így van, azt mutatja a Dániel könyvében Midrák, Misák és Abednegó története. Bedobták

őket a tüzes kemencébe, s mikor a király a kémlelőablakon benézett szolgájával, az nem három, hanem négy férfit látott a tűzben járkálni, s a negyediknek ábrázata olyan volt, mint az Úr angyalé. Igen, Isten a megpróbáltatások tüzes kemencéiben együtt szenved velünk, és mi csak azért bírjuk fájdalmas keresztszerepeinket, mert ő mindig mellettünk áll és segít nekünk azok terhét hordozni.

II.

Isten szeretete abban is jelentkezik, hogy az én bűnömért másokat is enged szenvedni!

„Adtam váltságodba Egyiptomot és Kúst és Sébát helyetted... Embereket adok helyetted és népeket a te életedért.” Ez is csodálatos titka Isten szeretetének, amelyet nehezen tudunk megérteni! Az emberek felháborodással beszélnek az ilyen helyettes szenvedésről. Szenvedjen ki-ki – mondják – maga helyett. Pedig mikor Isten azt mondja: „megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban harmad- és negyedíziglen” – e mögött is az Isten szeretete van. Aki életében csak egyszer is szembenézett a bűnnel, az meggyőződött arról, hogy a saját kárán ritkán tanul az ember. Azért hogy az Isten visszatartsa a bűntől, velem együtt azokat is bünteti, akiket talán a világon a legjobban szeretek. Ezzel akar visszatartani attól, hogy új bűnbe zuhanjak s ezzel együtt vesztembe rohanjak. Legteljesebb világosságában áll előttünk az igazság, hogy a Golgotán önmagát adta érettünk, hogy elszenvedje a mi büntetésünket.

Pedig nem könnyű neki ez az együtt szenvedés. Az az Isten, aki egy világ gondját hordozza és mégsem fárad el, elfárad az én bűneim miatt. „Bűneiddel terheltél, vétkeiddel fárasztottál engem.” Hogy milyen fárasztó a mások bűneinek hordozása, azt csak az tudja, akinek a közeli hozzátartozója – mondjuk a gyermeke – a bűnök útján jár. Hogy bele tud az ember a mások bűneinek hordozásába fáradni! Nincs az a munka, ami úgy ki tudná érdemi az embert, mint látni a bűn útján azt, akit szeretünk. Szülők, akik könnyel áztatják éjjelente párnájukat, hitvestársak, akik szívükben rémült aggodalommal nézik, hogy csúszik hitvestársuk a züllés útján egyre lejjebb, gyermekek, akik megdöbbenve látják szüleik meghasonlását s az erkölcsatlenség posványába való tántorgását – azok tudják igazán, hogy bele lehet fáradni a más bűnébe.

A szerető szív mindenre nagyon érzékeny; de különösen a bűnök felfedezésében az. Isten sok szép vonást is láthatott volna Jákób életén, de ezeket most nem látja, ezeket elfelejti. Nem lát most mást, csak a bűnöket, melyek miatt kimondhatatlanul fáj megsértett szíve.

III.

Isten szeretete mégis a megbocsátásban nyilvánkozik meg a legjellegzetesebben. Minden szeretetnek a megbocsátás a próbaköve! Az mutatja, mennyit ér, hogy mennyi megbocsátásra képes. Isten mindent tökéletesen meg tud bocsátani. „Eltörlöm álnokságodat énmagamért, bűneidről többé nem emlékezem meg.”

Tudod-e, testvérem, hogy mi a teljes bocsánat? Képzeld el egy utálatos folyadékkal telt palackot, aminek a tartalmát valaki beleönti a hullámozó óceán közepébe. Mit gondolsz, vajon ki lehetne-e mutatni a leggondosabb vegyelemzéssel is az óceánban a szennyes palackvizet? Elméletben talán igen, de gyakorlatban soha. – Így oszlik szét s így tűnik el az ember bűne is a kegyelem tengerében!

S olyan csodálatos, hogy Isten ezt a teljes bocsánatot nem érettünk, hanem önmagáért adja. Nem azért adja, mert a bocsánatot kérjük, nem is azért, mert fogadkozunk,

hogy soha többé nem fogunk bünt elkövetni, hanem önmagáért! Mert kedve telik az irgalmasságban, és lényéhez ez tartozik hozzá.

És talán az a legcsodálatosabb Isten szeretetében, hogy mindezt Jákóbnak mondja, akit messiási ígéretének letéteményesévé akart tenni, s aki mégis annyiszor megbántotta őt. Rajta keresztül Izrael népének mondja, amelynél bűnösebb nép nem volt, annak a népnek mondja, melynek gyermekei Isten testbe öltözött Fiát meg fogják ölni.

Mondd, testvérem, van-e ezek után jogunk, akár neked, akár nekem, hogy azt mondjuk, nem szeret Isten? Akármilyen van az életünkben, akármilyen csalódást, fájdalmat, bánatkeresztet kell hordoznunk, akármilyen megvetettek vagyunk mint egyén, mint nép a világ előtt, s akármilyen bűnösnek érezzük magunkat Istennel szemben, nincs jogunk az ő szeretetében kételkedni, mert nekünk is szól az Ige: Ne félj! De alkalmazzuk az Igét személyünkre: Ne félj, Czafalvy József, ne félj, özvegy Simon Imréné, ne félj, Jakab József! Most egy pillanatra megállok, s mondja mindenkinek a saját nevét: A neved elmondása után hangzik így az Ige: megváltottalak, enyém vagy, neveden szólítottalak. „Mikor vízen jársz, nem égss meg, és a láng nem perzsel téged. Mert én vagyok az Úr, a te Istened, Izrael Szentje, a te megtartód, adtam váltságodba Egyiptomot, Kúst és Sébát helyetted. Mivel kedves vagy az én szemeimben, becses vagy és én szeretlek: embereket adok helyetted, és népeket a te életedért” (Ézs 43,2-4).

Ujjongjon fel a szívünk és kezdjen háladalba, mert szeret minket Isten. Ámen.

Gavrucza Tibor

Áldott vagy átkozott férfiak

Alapige: Jeremiás 17,3-8

Bibliáolvasás: Zsoltárok 89,31-54

A férfiakról és a hitről, a férfiak és az Isten viszonyáról, valamint a jó vagy rossz kapcsolat következményeiről szól alapigénkben Jeremiás próféta.

Ma külön üzenete és időszerűsége van ennek az Igének. Bizonyos munkakörök lassan elnöiesedtek, és olyan munkakörökben jelennek meg a nők, amelyek századunkig kizárólag a férfiak előjoga volt.

Ha a templomban szétnézünk, ugyanezt látjuk: több a nő, mint a férfi. Az évi úrvacsorázásról szóló kimutatás ugyanezt tükrözi. Mivel évről évre és szinte mindennél így van, kezdjük elfogadni, hogy ez így van rendjén. A most templomba járó konfirmandus, aki a saját apját sem látja soha a férfiak padjában, arra gondolhat, hogy ez így volt, mióta világ a világ.

Valamikor a hit dolga elsősorban „férfimunka volt” Jézus tanítványai, az apostolok férfiak. A zsinagógákban a férfiak foglalták el a fő helyet, ők olvasták fel az Írást. A hit harcát képletesen és szószorosán is ők vívták. Zwingli mellett férfiak voltak, Gustav Adolf svéd király „kicsiny serege” vagy Cromwel Olivér vasbordájú szentjei szintén férfiak voltak, de nem kell ilyen messzire menni, itt vannak Bocskai hajdúi.

Ezek az igazi kemény legények, akik hideg télben és forró nyárban kint a jószág mellett éltek, oda tudtak állni a szent ügy érdekében Bocskai kibontott zászlója alá, amelyre ez volt hímezve: „Velünk az Isten.”

Ezeket a hajdúkat telepíti le a fejedelem a hajdúvárosokban, ahol hatalmas református templomok jelzik a valamikori városközpontokat, nemcsak földrajzi, hanem eszmei értelemben is.

„Átkozott az a férfi, aki emberben bízik és a testbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve.”

Ha valaki valamit el akar intézni korrupst világunkban, befolyásos ismerős után néz, üzletre készülve, üzlettársakat keres, s közben elfelejt imádkozni. Miközben üzletnek sem rossz a testfejlesztés, miközben zsúfolva vannak a sporttermek és lelátók, ami még magában nem lenne rossz, de konganak az ürességtől a hajdúvárosok templomai. Az átok abban nyilvánul meg, bár sokan nem tudják, hogy nem csak a templomon belül látszanak meg ezek az üres helyek, hanem sokkal inkább kívül: a börtönökben, a rendőrségi jelentésekben, az állandóan zsúfolt ivókban és a zilált családokban, a létminimum alattiságban, vagy abban, hogy miképpen több a nő a templomban és kevesebb a kocsmában, úgy több az özvegyasszony, mint az özvegyember.

Átkozott az a férfi, aki az Úrtól elfordult. Ez így igaz, nincs mit szépíteni rajta. Az átok testi-lelki romlás. Az átkozott eltékozolja örökségét, elveszíti munka- és lakhelyét, mert az, aki Istent elveszíti, mindent elveszít.

Évekkel ezelőtt kórházban voltam. Velünk volt egy nagyszalontai aranyos kisfiú, 7–8 éves lehetett, afféle mindenki kedvence. Egyszer beszélgetés közben megkérdeztem tőle: Sanyika, te milyen vallású vagy? – Nem tudom – hangzott a gyermek válasza. Aztán megtudtam, Sanyika a hajdúk ivadéka. Valamilyik őse az életét kockáztatta ezért a hitért, és a kései utód az átkozott szülők hitetlensége miatt nem mondhatta büszkén, mint az, akinek jussa van rá: Én magyar református vagyok! Azt, hogy milyen iskolába jár, már meg sem mertem kérdezni.

Az elfordulás következménye ez: „És elszakítottal, és pedig magad által, a te örökségedtől, amelyet én adtam neked, és szolgáltatni fogom veled a te ellenségeidet...” Azt hiszem, ez elég világos beszéd. Éspedig önmagad által. Deák Ferenc szegedi szobrának a talapatán ez az idézet áll: „Amit az erő és hatalom elvesz, azt az idő és a kedvező szerencse ismét visszahozhatja, de amiről a nemzet önmaga lemondott, annak a visszaszerzése mindig nehéz és kétséges.”

Ilyen a mi hitünk is.

Az ember, a pillanatnyi érvényesülés érdekében, lehet, hogy hajlamos lemondani örökségéről, még Istenről is, de Isten nem mond le rólunk, még a nyomorúságunk is erről beszél, aminek csodálatos kinyilatkoztatása a 89. zsoltárban található és így szól: „Ha az ő fiai elhagyják az én törvényemet és nem járnak az én végzéseim szerint; ha az én rendelkezéseimet megtörik és meg nem tartják az én parancsolataimat: Akkor veszővel látogatom meg az ő bűnöket és vereségekkel az ő álnokságukat.”

De! És ez a „de” mutatja meg a mi Atyánkat. „De az én kegyelmemet nem vonom meg tőle, és az én hűséges voltomban nem hazudom. Nem töröm meg az én szövetségemet, és ami kijött az én számból, el nem változtatom. Megesküdtem egyszer az én szentségeimre; vajon megcsalhatnám-é Dávidot? Az ő magva örökké megmarad és az ő királyi széke olyan előttem, mint a nap.”

Dávid, a zsoltáros király is megbotolhatott, de mi lett volna vele és velünk, ha Isten elfordult volna tőle és tőlünk. Kinek mondta volna Tamás: „én Uram és én Istenem”: vagy Péter; „Uram, te mindent tudsz, te tudod, hogy szeretlek téged.” És kibenyörködné az Atya? Talán bennem vagy benned? Vagy ebben a világunkban, ahol amit szégyelleni kellene, azt nem szégyelljük (pl. a káromkodást), és amit nem kellene szégyelljünk, azt szégyelljük (pl. az imádkozást).

Fonák világunk része, hogy a „férfiak elférfiatlanodtak”, ahogy Moldova György írja a Tisztelet Komlónak című esszéjében, mivel nem vállalják a hitet, ami mindig komoly helytállást és belső küzdelmet jelentett. Igénytelen szellemi-politikai áramlatok sodorják őket, idő- és energiahányban szenvednek.

Pedig „Áldott az a férfi, aki az Úrban bízik, és akinek bizodalma az Úr”

Ha történelmünk könyvét lapozgatjuk, magamagától bizonyítást nyer a fenti igazság. Nem véletlen, hogy éppen Bethlen Gábor, a nagy fejedelem volt az, akinek a Biblia többet forgott a kezében, mint a kard. Vele ellentétben, hiába volt megadva minden adottság Báthory Gábornak, az öt éves országlása, szüntelen farsangoló fejedelemsége átokká lett. Sárospatak ma is sugározza Lorántffy Zsuzsanna és Rákóczi György szellemét. Imádságos munkájuk a következő nemzedékekre is áldást permetez. Nem kell királynak, uralkodónak lenni ahhoz, hogy valaki áldássá lehessen és legyen.

Valamikor az asztalnál mondott imádság sem a gyermek feladata volt, és nem rendkívüli alkalmakkor hangzott csupán. Valamikor a családfő mondta az asztali áldást, és ugyancsak előtte volt nyitva a televíziótlan, csendes estén az „Öreg Biblia”.

Milyen felemelően megható, amikor az a két munkás kéz imára kulcsolódik, és áldást kér a mindennapi kenyérré az a kéz, amelyik azt megkereste.

Mennyivel másabb, ha a gyermek azt gondolja: ha nagy leszek, családom lesz, én is imádkozni fogok értük; mint az, ha nekem is lesz gyermekem, majd én is produkál-tatom, amikor vendégek jönnek.

„Áldott az a férfi, aki az Úrban bízik.”

Egyik kedves testvérem mondotta el, hogy a műtőasztalon, az operáció előtt rettenetesen félt, az altató még nem hatott, amikor észrevette, hogy az operációhoz beöltözött orvos imádkozik mellette. Abban a pillanatban elárasztotta egy kimondhatatlan békesség és nyugalom. Itt nem lehet baj: az „áldott orvos” vezeti az operáló kezét, suhant át rajta a gondolat, mielőtt elaludt volna.

Megáldalak téged és áldássá leszel – szól az ígélet Ábrahámnak. Nem csak áldásos dolgokat kell tenni! Lehet, hogy ebbe előbb-utóbb belefáradunk. Áldássá kell lenni! Ne keressük szüntelen az igazságot, hanem legyünk igazak. Ne mindig keressük a fényt, hanem világítsunk. Ne keressük mindig az arany középutat, hanem biztos lép-tekkel haladjunk az igazság útjaiban. Ne azon keseregjünk, hogy rövid a földi élet, hanem éljünk az örökkévalóság jegyében.

Azért áldott a férfi, aki az Úrban bízik, mert magáénak, társának, szövetségese-
nek tudhatja azt, akit neki ajándékozott Isten. Aki maga a világ világossága, aki maga az út, igazság, élet.

„Népedet és az emberiséget csak úgy javíthatod, ha önmagadat javítod” (Veöres Sándor).

„Nálam nélkül semmit sem cselekedhetnek” – nyújtja felénk átszegzett kezét az Úr Jézus. Bízunk benne! Legyünk áldássá! Ámen.

Sándor Emese

Baktakék, Magyarország

Kinek mondják az emberfiát?

Alapige: Máté 16,13–17

Jézus Krisztus 3 évig járt és tanított Izraelben. Jeleket és csodákat tett. Beteg-
gyógyultak meg tettei nyomán. A süketek újra hallottak, a vakok ismét láttak, a bénák
megint jártak, a leprások megtisztultak. Ördögöket űzött ki, halottakat támasztott fel.
Feltámasztotta Lázárt, a Mária és Márta testvérét, feltámasztotta Jairus leányát, a naini
özvegyasszony fiát. Hatalma volt és van a természet erői felett. Lecsendesítette a há-
borgó tengert, elszárasztotta a terméketlen, dús lombosú fűgefát, öt kenyérből és két

halból jól tartott ötezer embert. Hirdette az evangéliumot, és még hosszan sorolhatnánk, hogy mi mindent tett. Beteljesedett Ézsaiás próféciája: „Akkor kinyílnak a vakok szemei és megnyílnak a süketek fülei. Szökellni fog a sánta, mint a szarvas, és ujjong a néma nyelve.”

Jézusnak ezek a tettei nem maradtak visszhang nélkül, cselekedetei ismertekké váltak mindenki előtt. A kérdés csupán az volt, hogy kiben és hogyan tudatosul mindez. Felismerik-e benne a Messiást, és követik-e őt, vagy pedig el akarják veszíteni az életét?

Keresztelő János, aki azért jött, hogy Jézus útját egyengesse, hogy megtérésre hívjon, bizonyosságot tesz róla: „Íme az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit! Ez az, akiről én ezt mondám: Énutánam jön egy férfiú, aki előttem lett, mert előbb volt nálamnál.”

Nikodémus, a zsidók egyik vezető embere, a nagytanács tagja, felkeresi Jézust egy éjjel, és azt mondja: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul, mert senki sem képes megtenni azokat a jeleket, amelyeket te teszel, ha nincs vele az Isten.” Éjjel keresi fel őt, hogy beszélgesse vele, hogy többet is megtudjon róla. Nem csak Nikodémus, de a legtöbb ember ott és akkor elismerte azt, hogy Jézus nem átlagos ember, de a legtöbben nem ismerték fel benne a megígért Messiást. Keresztelő Jánosnak, Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik prófétának gondolják. Látják, hogy olyan dolgokat visz véghez, amit emberi erővel képtelenség megtenni. Ezt többnyire még Jézus ellenségei is elismerik, bár ők nem Istentől jött embernek tekintik Jézust, hanem tetteit ördögi mesterkedésnek vélik. Az írástudók, akik Jeruzsálemből jöttek, azt mondták, hogy Belzebúb van benne és az ördögök fejedelmének a segítségével úzi ki az ördögöket.

Péter azonban el tudja mondani: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia.” Jóllehet mindannyian ugyanazt a Jézust ismerték, ugyanazokat a tetteit látták, ugyanazt a tanítását hallották, mégis különbözőképpen fogadták és mást és mást mondtak róla.

Hogy van ez a mai ember életében? A kérdés ma is időszerű: Kinek mondják ma az emberek az Emberfiát? Jézussal kapcsolatban ma is állást foglal minden ember, aki valami keveset már hallott róla. A Biblia a világ legtöbb nyelvére ma már le van fordítva, a világ nagy részére már eljutott Krisztus evangéliuma. Mégis csak a világ 1/4 része keresztyén és vallja, hogy Krisztus érte is meghalt a kereszten és érte is feltámadt halottaiból. Hol vannak a többiek, mit mondanak azok Jézusról?

Vannak, akik azt mondják, hogy Jézus egy a próféták sorában, de nem több ennél. Mások azt mondják, hogy Jézus a történelem egy meghatározható pontján élt ember volt, aki megmutatta, miként kell élni, hogyan lehet a legtisztábban és legerkölcösebben élni, de csak egy emelkedett ember volt, nem pedig az Isten Fia. De hányan vannak, akiknek semmit sem jelent Krisztus, akik mindössze egy szép mesének tartják mindazt, amit az evangélium róla mond.

Pedig ahogyan Jézus korában senki sem mondhatta a zsidók közül, hogy ő még nem hallott Jézusról, ugyanúgy a mai Közép-Kelet-Európában sem mondhatja egyetlen ember sem azt, hogy még nem hallott róla, hogy még nem látott Bibliát. A kérdés csak az, hogy miként viszonyulunk hozzá. Van, aki legyint egyet, már megint Jézus Krisztus, megint a keresztyénség. Van, aki megelégszik azzal, amit másvalakitől hall; van, aki maga is utánanéz; van, aki elfogadja hittel, amit a Szentírás mond, és Urának, Krisztusának vallja Jézust.

A kérdés mindannyiunknak, a Jézus Krisztus mai tanítványainak szól: Hát ti kinek mondotok engem? Nem elég mások állásfoglalását ismerni, nem elég tudni azt, hogy ki mit mond az Úr Jézusról, hanem nekünk is, személy szerint, bizonyosságot kell tennünk arról, hogy kicsoda a Krisztus.

El tudjuk-e mondani Péterrel együtt: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia? Én, az igehirdető hiszem és remélem, hogy igen. Azok, akik ezt el tudják mondani, nagyon jól tudják, hogy ez a bizonyásgtétel nem tőlük van. Nem a mi érdemünk, hanem Istenné, akitől kaptuk a hitet. Péter sem magától tudta ezt elmondani, hanem Isten maga jelentette ki neki. Mi is Istentől kapjuk a hit ajándékát, melyért Istennek szüntelenül hálával tartozunk. Nem szünhetünk meg imáinkban a hit ajándékáért Istennek naponta hálát adni. Szüntelen kérnünk kell tőle, hogy egyre többen kaphassák és kapják meg a hit ajándékát, s így tudják Uruknek vallani Krisztust. Ámen.

Sepsy Károly

Debrecen, Magyarország

A legnagyobb kincs

Alapige: Máté 13,44–46

Debrecen a bankok városa lett. Minden tizedik ház bank. Még a zöldségbolt helyén is bankot nyitottak. Híradásokból tudjuk, hogy magas a betétállomány; Magyarországon 7 milliárd dollár a valutatartalék.

Jézus korában is voltak már bankok. Az egyszerű emberek pénzüket, kincseiket mégsem ott tartották, hanem ügyesen vagy ügyetlenül kigondolt rejtékhelyeken. Legtöbbször „elásták” A háborúk miatt gyakran kellett menekülni. Ilyenkor rejtették a padló alá, a földbe, a kertbe javaikat, azt remélve, hogy majd visszatérve újra kiáshatják azokat. Ám sokan nem tértek már vissza soha a veszedelemből, s a kincs örök titok maradt, legalábbis addig, amíg valaki rá nem akadt a rejtékhelyre. Voltak olyan tolvajok, akik jó érzékkel ásták ki mások kincseit. Mindenesetre az ősi „értékmegőrzés” módja már sok felbecsülhetetlen értékhez juttatott embereket, kultúrákat. Avar kori sírokból már hazánkban is mesés dolgok kerültek elő. Gondoljunk csak a híres nagyszentmiklósi aranyedényekre vagy a tatárjárás kori aranypénzleletekre, miket az eke fordított ki a földből. Máskor házépítések alapozásánál éri az embereket a nem remélt szerencse.

Jézus példázata ilyen „szerencséről” szól, ahol a „lelet” nem pénzdarab vagy aranyedény, hanem Isten országa. E példázatban Isten országa = Kincs.

1. Mennyit ér ez a kincs? A példázatbeli ember „mindenét” eladta, hogy megvegye azt a szántóföldet, melyben a kincs rejtőzött. Ez a példázat központi értelme! Amije csak volt – élete eddig szerzett összes értékét – felcserélte az elrejtett kincssel.

„Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.” Neked mennyit ér az Isten országa? Miben van a kincsed? Hosszú skáláját sorolhatnánk különböző, középpontba helyezett kincseknek. Ezeket látjuk és halljuk, ezekért szenvedünk életünk során: istenített, körül táncolt, sírig szolgált földi célok, földi „kincsek” ezek. Kínna, vérrel, egészséggel, becsülettel fizetett „eredmények”, melyeket majd egy nyögéssel és sóhajjal mind itthagynak előbb vagy utóbb.

Isten országa, Isten uralma, az az erőtér, melyben Isten az Úr. Erőinek kiáradása, illetve az ezekkel az erővel való beteljesedés a fontos. „Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” Isten e királyi igénye érvényes ránk, és teljes odaadást kíván tőlünk. Olyan módon, mint háborús időkben a „teljes mozgósítás”. Amikor már nem csak néhány hivatal, néhány törvény s bizonyos összegű adó érvényes ránk, hanem teljes egzisztenciámmal, az életemmel kell a haza szolgálatára állnom.

Isten országa elközeledtét hirdette Keresztelő János. Majd maga Jézus is. Isten országa Jézus Krisztusban jelent meg. Ő maga az Isten országa! Ezzel a királyi igénnyel

hív bennünket: jer és kövess engem. Hagyj el, adj oda mindent, mert én Isten országa örök kincsét adom neked.

Csak hittel lehet ezt elfogadni! Isten országából ezért maradnak ki az önhitt és kevély zsidók, de beléphetnek a vámszedők, a bűnösök és a parázna nők. Mert nem érdemekkel, hanem hittel lehet azt megragadni. Krisztus hív az ő országába: „Jertek el a menyegzőre!”, s örüljeteK velem együtt az én asztalomnál.

„Elközelített az Isten országa.” Ez az Isten szándéka, ez Isten jóakarata, ez Isten gondolata, amely Lélek és élet. Vagy amint Pál apostol mondja: Szeretet, békesség és Szentlélek által való öröm!

Isten országának két korszaka van. Most rejtetten van jelen a világban, ezért csak hittel lehet felismerni. Lesz egy második korszak, az „eljävendő ország”, a Krisztus Jézus örökkévaló uralkodása. Ezért imádkozunk a Miatyánkban így: Jöjjön el a te országod!

2. A példázatbeli ember „afelett való örömeben” mindenét eladta, és megvette azt a szántóföldet.

Kolumbusz Kristóf csak „véletlenül”, mintegy tévedésből fedezte fel Amerikát. Hajójával Indiába akart eljutni. Amikor végre partot ért, azt gondolván, elérte Indiát, a bennszülötteket indiánoknak nevezte el. Négyyszer utazott el hajóval erre a földrészre, közelebről Kuba környékére, a Bahama-szigetekre. S mert nem szállított elég kincset az őt elküldő SpanyolországnaK, negyedik útjáról láncra verve vitték vissza Spanyolországba. Megkeseredve, 2 év múlva úgy halt meg, hogy sohasem tudta meg, hogy ő fedezte fel Amerikát. Az új földrészt, Amerikát sem róla nevezték el, hanem egy későbbi utazóról: Amerigo Vespucciról. Kolumbusz nem volt tudatában a „felfedezésnek”. Elmaradt az „afelett való öröm”

Döbbenetes figyelmeztetés ez számunkra: kincset találtunk, kincset birtokolunk! Tudunk-e arról, hogy mit kaptunk Istentől? Tudjuk-e, hogy kicsoda Jézus Krisztus? „Kicsodám van az egekben? Náladnál egyébben nem gyönyörködöm e földön” – tör ki az elragadtatás a zsoltárárból. „Gazdag vagyok, mert van Istenem! – énekeljük.

3. A példázatbeli ember váratlanul akadt a kincstre. Hirtelen örömeben jól döntött, mindenét eladta, s megvásárolta a földet, hogy mind a zsidó, mind a római jog szerint kétség nélkül az övé legyen a kincset rejtő föld.

Az ikerpéldázatban egy hivatásos kereskedő tudatosan kereste az igazgyöngyöt. Talán egy életen át kereste, amíg erre a mesés gyöngyre lelt. Az antik kor sajátos kincse volt a gyöngy, melynek értéke különleges szépségében állt, az tette értékessé. Mi csak a krimikből ismerjük az ilyen nyakékeket, függőket, de tudjuk: ölnék is értük. Igazgyöngyök a távoli óceánokból és a Vörös-tengerből. A „gyöngyhalászok” életüket kockáztatják a mély vizekben azért, hogy megszerezzék azt. Jézus ismerte azt az emberi vágyat, amely birtokolni szeretné a legszebbet, legértékesebbet. Példázatával mintegy azt mondja: Semmi sincs a földön, mely felérne Isten országa szépségével és értékével! Ez mindent megér! Isten országa drágagyöngy, vagyis az élet legnagyobb és legszebb kincse. Van sok örök érték ebben a világban: tudomány, művészet, zene, irodalom, nemes humanitárius törekvések, de a legnagyobb érték és szépség mégis az, amikor Isten országa felragyog előttünk és bennünk. Ekkor értjük meg és vállaljuk örömmel Isten akaratát, elárad bennünk békéje, és kiárad belőlünk Isten szeretete. Ekkor Isten országa úgy ragyog, mint az igazgyöngy, igaz fénye betölti életünket.

4. Fontos lehet számunkra a megtalálás eltérő módja. Az egyik hirtelen akadt rá, a másik egy életen át kereste a kincset. A mód teljesen eltérő. Hasonló viszont az az érzés, ahogy ez a két ember örül, s ahogy megszerzi a megtalált kincset: mindent odaad érte, minden elé, mindent föle helyezi, hogy megragadja és birtokolja azt.

„Keressétek először Isten országát és az ő igazságát.” „Az odafelvalókkal törődjétek, ne a földiekkel, mert a földiek ideig valók, a mennyekiek pedig örökkévalók.”

Ez az igazgyöngy üzenete ma számunkra. Ékesítsen fel a kegyelemben gazdag Isten örökkévaló ajándékaival! Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

László Dezső

Felettetek van és előttetek jár az Isten

Alapige: Példabeszédek 23,26

Minden igazi keresztyén házasságnak az az alapja, ha egy férfi és egy nő kölcsönösen egymásnak adja a szívét. Az igazi házasságban a házasságot kötőknek mindenkül közös lesz: vagyonuk, ételük, italuk, örömük, bánatuk, hitük és reményük. De csakis akkor lehet mindenük, egész életük közös, ha a szívüket is egymásnak adták már. Minden igaz szeretet a szívnek a hűségében, a szívnek kölcsönös és teljes egymásnak adásában pecsételődik meg. Ahol a szívek kölcsönösen egymásnak adták magukat, ott akármilyen nehéz sorsba, próbák közé jusson is egy család, nem kell attól félnünk, hogy nem tud majd szembeszállani az élet viharaiival. Mi keresztyének tudjuk, hogy maga Isten az, aki a szívek útját vezet, a szíveket egymással örökre összekapcsolja, ahogy most a ti szíveteket is ő kötötte össze a házaselet közös útjára.

Azt hirdetjük nektek, hogy csak ott van igazi házaselet, ahol a szívek kölcsönösen egymásnak adták önmagukat. És mégis, ennek ellenére Isten Igéje a mai textusban nem arra szólít fel titeket, hogy szíveteket egymásnak adjátok, hanem azt követeli, hogy szíveteket adjátok őneki. Nem keményszívűség-e Istentől még az esküvő alkalmával is, amikor a szívek igazán a másikkal akarják magukat adni, azt kívánni mitőlünk, hogy a szívünket itt is és most is neki adjuk? Nem, testvéreim, mert Isten azt akarja, hogy most is és mindenkor mindenekelőtt neki adjuk a szívünket, mert ő a neki adott szívet meggazdagítva, megerősítve és megtisztítva visszaadja nekünk és a mi szeretteinknek. Isten nagyon jól tudja, hogy akármilyen nemes érzések vannak is a mi szívünkben, amelyek egy ilyen boldog órán szinte túláradnak rajtunk, mégis a mi szívünknek sok gyengesége, bűne, fogyatéksága van, s ezért neki kell adnunk, hogy ő azt megújítva és megerősítve adja nekünk vissza.

Ebben az órában sem szabad megfélelkeznetek arról az atyai szívről, Isten szívééről, aki felettetek van, aki vigyázott rátok s titeket egymásnak adott. És még kevésbé szabad megfélelkeznetek róla későbbben, amikor próbák, nehézségek fognak előttetek állani. Azok az emberek, akik a legnagyobb örömök között is Istennek tudják adni szívüket, a nyomorúságok napjaiban is nagy támogatást fognak őbenne találni.

Ti most közös útra indultok, ráléptek a házaselet útjára. Az a két külön út, amelyen eddig magányosan jártatok, a házasság megkötésével eggyé váltott. Mostantól kezdve semmit sem tehettek a másik tudta nélkül, nem járhattok külön utakon. Isten maga tette eggyé a ti két külön utatokat. Ti éppen azért is választottátok egymást élettársatoknak, hogy mostantól kezdve kéz kezét fogva, egymást támogatva haladjatok egymás mellett. Együtt akarjátok a ti közös utatokat megőrizni.

És Isten mégis azt mondja, hogy ne a ti utatokat, hanem az ő útját vigyázza a ti szemetek. Azt mondja a mai szent Ige, hogy ne a magatok kigondolt, megválasztott, hanem az általa kijelölt útra, az ő útjára vigyázzatok. Ez az út pedig nem más, mint Jézus Krisztus, aki azt mondotta magáról, hogy „én vagyok az út” Krisztus az igazi út, ő az egyetlen helyes út ebben a világban. Isten azt akarja, hogy a ti házaseletek közös útja Krisztus legyen, őbenne találkozzatok egymással, az ő követésében legye-

tek egyik. Testvéreim, a legforróbb szerelmen felépülő házasságban is megtörténik, hogy másként lássák a házastársak azt az utat, amelyen járniuk kell. Ilyenkor törnek ki a civódások a házastársak között. Milyen jó ilyenkor ránézni az egyetlen igaz útra, Krisztusra, s benne megtalálni ismét azt a teljes egységet, amelynek hiánya a házastársakat is könnyen szétválasztja.

Végeredményében két figyelmeztetést ad a mai szent Ige: Szüntelenül nézzetek magatok fölé Istenre, adjátok oda neki szíveteket, hogy ő kapcsolja azokat össze, és szüntelenül nézzetek magatok elé Krisztusra: az igaz útra, s benne találjátok meg mindig azt az egyetlen utat, amely egyedül méltó a keresztyén házastársakhoz. Azok a házastársak, akik maguk fölött látják Isten atyai szívét és akik maguk előtt látják Krisztust, az egyetlen igaz utat, nyugodt lélekkel indulhatnak neki a házaseset közös útjának.

Kérjétek Istent, hogy fogadja el a ti szíveteket és mutasson tinéktek mindig utat Jézus Krisztus által. Ámen.

Temetési beszédek

Cseh Zsolt

„Ismeri a benne bízókat...”

Alapige: Náhúm 1,7

Hajlamosak vagyunk arra, hogy állandóan csak lefelé nézzünk. Esetleg a múltba nézünk vissza merengő nosztalgiával. Minél inkább a múltba nézünk, annál árvaibbaknak érezzük magunkat. Elfogódott a lelkünk, állandóan gyászol és temet. Nagyon nehéz ebből az állapotból kiszabadulnunk. Nagyon nehezen tudjuk túltenni magunkat a szubjektív álmodozásokon és merengéseken.

Éppen ezért igazán arra van szükségünk, hogy ebből a leszűkült keretből Isten Igéje kiszabadítson bennünket és olyan látóhatárt adjon nekünk, mely túl utal a földi lét gyászos keretein. Isten Igéje hadd éreztesse meg most elsősorban veletek, hozzátartozói, és veletek együtt mindannyiunkkal, hogy a vigasztalás forrása gazdagon árasztja felénk mindazt, aminek hijával érezzük magunkat e földi lét gyászos keretei között. Így véve számba most drága hozzátartozótok, kedves atyánkfia halálát, közülünk való gyors távozását, figyelmünket elsősorban arra az élő Istenre kell irányítanunk, akinek mindannyiunk az új életünket köszönhetjük. Ide kell értenünk az ő életét is, akinek temetésére e mostani szomorú órában összegyűltünk.

„Jó az Úr” – hangzik az Ige és Szentlélek bizonyágtétele. Tulajdonképpen ez határozza meg e világban való megjelenésünket és egész életünket. Isten jóságának a hitét élte át és tartotta meg a koporsóban pihenő testvérünk, aki a hét testvér egyikeként gyönyörű örökségként hozta ezt a hitet magával. Az élni akarás, a szeretet, a jóság, a ragaszkodás, a hűség és az odaadás kincseit említem, melyek mind-mind Isten jóságából következtek az ő életében. Vele együtt így lehetnek ezeknek a lelki kincseknek a részesei. Míg a testvérek elindultak a továbbtanulás útján, addig ő ipari pályára lépett. Örömmel sajtátította el azt a szaknát, melynek késői bizonyítékát ott láttuk a szépen beindított üzletében. Így kapcsolódott be felesége is az Úr jóságának oltalmával, s ebben munkálkodott leánya és unokája szereteteikkel együtt, ideértve a dédunokát is.

Ezt a hitet mindvégig híven megtartotta, s hisszük, hogy e hit által az Úr kegyelmébe fogadta s Krisztusban megáldotta az eljövendő feltámadás és örök élet ajándékával. Ilyen gazdag tartalma van az Úr jóságának. Benne van a múlt, a jelen és a jövő. Benne vannak a távozottak és az élők egyaránt. Legyetek hálásak az Úrnak, hogy ennek a jóságnak a jegyében élhetett köztetek és értetek. Mikor eljött az ideje, ennek a jóságnak éltető és vigasztaló erejével állhattatok mellette a nehéz időszakban. Ennek a jóságnak a jegyében lehetett hű presbitere a Farkas utcai belvárosi gyülekezetnek.

Azonban nem állhatunk meg itt. Az Ige továbbvezet. Hisz minden ember élete, és így az ő élete is, sok nehézséggel kellett hogy megküzdjön. Ne említsünk másegyebet, csak azt az 5 évet, amit hadifogságban töltött el. S még sok egyéb nehézség is lehetett, amivel szembe kellett néznie. Jó az Úr, aki egyben erősség is a szorongatás idején. Így láttátok és így éltétek át ti is, közvetlen hozzátartozói, így éltétek át vele együtt, leánya és unokája, hogy milyen nagy erősséget jelent nekünk a szükség idején az Úr jósága. Ez azt jelenti, hogy Krisztus a halált legyőzte. Innen meríthetünk magunkban erőt a küzdelem folytatásához. Nehéz, küzdelmes sors a mienk, de sohase tévesszük szem elől, hogy minél nagyobb szükségbe jutunk, annál nagyobb az az erősség, amit hitünk által az Úrtól kapunk. Ne felejtsük el, hogy gondviselő Atyánktól mindig új erőt kapunk. Ezt kérjük számatokra, kedves hozzátartozói, s ezt kérjük mindannyiunk részére e nehéz órában. Mi nem adhatjuk meg magunkat s nem szolgáltatathatjuk ki magunkat a legnagyobb ellenségnek, a halálnak. Jó az Úr Isten, aki a Krisztusban erősségünk.

Mindenkor jólesik a jó szó és az igazi együttérzés. Igénk utolsó üzenete itt e helyen szívekhez szólóan mondja: „ismeri az Úr a benne bizókat”. Ez az az igazi együttérzés, amivel számon tart minket az Úr. Ismerte apáinkat, anyáinkat, ismer bennünket. Ismeri gondjainkat, s tudja, mire van igazán szükség. Ebben benne van az is, hogy hű az Úr és az ő oltalmában vágyunk nemcsak életünkben, hanem halálunkban is.

Így vesz minket körül az Úr e koporsó mellett, s a bizonyágtételt közös vigasztalódásunkra így pecsételi el ő maga a mi szívünkben. Ámen.

Cseh Zsolt

Ímé, Isten az én szabadítóm

Alapige: Ézsaiás 12,2-3

Bizonyosságra és erőre van szükségünk ilyenkor. Nem homályos megfogalmazás, hanem az Isten Igéje hatalmas erejének kell megszólalnia, hogy aztán szívünkben éppen ezen keresztül valósággá váljék az az erő, mely a legnagyobb nehézségeken is átsegíthet. Részünkről éppen ez a legnehezebb, de egyúttal a legszentebb feladat, hogy rá tudjunk mutatni Isten örökkévaló szeretetének drága hatalmára és értékére.

Az élet-halál harcának nagy küzdelmében, a halál rettenetes voltának átélésében megfáradt s gyász által megpróbált és üressé vált szívetek számára éppen itt fakad fel az éltető forrás. De nem is akármilyen, hanem a szabadítás kútfeje. Szeretteink eltemetése alkalmával elsősorban arra van szükségünk, hogy megteljen a szívünk Isten jelenlétének és vigasztalásának az erejével. Ti most nagyon ki vagytok fáradva, valósággal elgyötörve álltok itt e koporsó mellett. Itt és most arra van szükségetek, hogy átöleljen benneteket az Úr végtelen kegyelmével s elmondja nektek azt, ami vigasztalásotokra szolgál.

Mert nem csak az van, hogy megszületünk és felszűrődünk, majd belenövünk a világba. Nem csak az van, hogy bizonyos időre családot alapítunk s egy új nemzedékkel bizonyos fokig továbblépünk. Nem csak az van, hogy szeretjük a családukat és önfeláldozó módon a magunk részéről mindent megteszünk, amit csak lehet, Nem csak az van, hogy hivatásunknak igyekszünk eleget tenni és szívvel-lélekkel buzgólkodunk abban. Nem csak az van, hogy szeretjük barátainkat, hogy minél több barátot szerzünk s velük vidám hangulattal töltjük napjainkat.

Ezek ott voltak testvérünk életében, őszinte ember voltában és segítőkészségében. Ezeket ti, a hozzátartozók tudjátok a legjobban. Hiszen vallotta a Példabeszédek írója: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.” Az élet és nem a halál! Az élet jeleit és jegyeit ő is itthagya bennetek. Életre szólóan és kitörölhetetlenül belevésődött a ti mindennapjaitokba. Igen, éppen itt jön az Úr segítségül. Akármilyen kegyetlen és nehéz legyen is a halál, nekünk sohasem szabad azt elfelejtenünk, hogy Jézus Krisztus az ő kegyetlen halálával, a Golgota keresztyén kiontott drága vérével szembejön a mi halálunkkal. Isten mindannyiunk életében jelentkezik, és halálunk mezsgyéjén megállva nyújtja felénk szabadító kezét. Az ő szabadítását. Földi életünkben rendre peregnék le az események, köztük a nagyon nehezek is, melyek különösen megviselnek bennünket. Mindezeknél bizonyosabban jön el a szabadítás. Így mondja az Ige: az én szabadítóm! Az övé, a tietek, a mienk! Ezért nem érezhetjük magunkat elhagyatottnak. Az Úr a mi erősségünk és énekünk. Azzá akar lenni bennünk.

Két éneket jegyzett fel az elhalálozott édesapa, mint amelyeket kedvelt. A 222. énekünket: Szívemet hozzád emelem, s a 271. énekünket: Itt van szívem. Most el is énekeltük és el is énekeljük ezeket. Így is jelezzük, hogy a harcot nem adtuk fel s nem adjuk meg magunkat a halálnak. Mi a Krisztus tulajdona vagyunk, aki a szabadítás kútfejét fakasztotta fel s fakasztja fel most is mindannyiunk számára. Elszorult szívvel gondoljuk végig életünket, szertefoszlott földi reménységünket, hogy aztán megkapaszkodjunk szabadítónknak, a Jézus Krisztusnak keresztyénben. Higgyétek el, kedves testvéreim, ez a legdrágább orvosság! Vigasztalás csakis ebben van. Bízom és nem félek, mondja az Ige. Ez nem a halált megvető bátorság fanatizmusa, hanem annak megérzése, hogy Isten kezünket fogva átvezet a halálon. A feltámadás és az örök élet nem hiú ábránd, nem vallásos rajongás, hanem Isten minden emberi értelmet felülhaladó szeretetének csodás megvalósulása. A bűnbocsánat, a feltámadás és az örök élet irányában állunk. Ennek útjelzője a kereszt. Hitünkkel megragadjuk Jézus Krisztus megváltó keresztyénjét, mert előbb ragadott meg minket Isten buzgó szeretete.

Ha tétován és nagyon megtörten is, de merítsétek belé lelketeket a szabadítás kútfejébe, a Szentlélek vigasztaló ereje így segítsen Isten dicsőítésére és vigasztalásra és élő emlékezésre. Ámen.

Panasz és vigasz

Alapige: Ézsaiás 49,14–16a; 54,7

I.

A panasz az a beszéd, amelyben a panaszkodó ember kifejezésre juttatja sorsával való elégedetlenségét. A panasz az ember veleszületett hajlama és hajlandósága. A legtöbb ember panaszának oka a kedvezőtlen körülmények összekapcsolódása. A panaszra való hajlam változik. Vannak a panaszkodásra fokozottabban hajlamos és kevésbé hajlamos emberek. A panaszkodásra vannak indokolt, kevésbé indokolt és indokolatlan esetek. Elhunyt atyánkfia nem tartozott a panaszos emberek sorába, de élete során olyan rendkívüli események adódtak, amelyek őt is rákényszerítették a panaszkodásra. A panasz legegyetemesebb formáját a felolvasott szent Igében találjuk meg: „Elhagyott az Úr engem, és rólam elfeledkezett az Úr!” Ez a panasz az Édenből kiűzött, kemény munkát végző ember ajkán végighúzódik az emberiség történetén. Ez talán olyan, mint az a földből kibuggyanó forrás, melynek vize mind szélesebb és szélesebb medret ás magának. A panaszkodás a mi korunkban már valóban nagy folyammá szélesedett. A Szentírás előrejelzése szerint a panaszkodás az „idők végére” tengerre változik a sok „nyomorúság” miatt.

Elhunyt atyánkfia gyermek- és ifjúkora olyan volt, mint a vele egykorúaké. Mindenben hasonlított hozzá. Ha volt benne ok a panaszra, az csak múló ok lehetett, mivel ezt az időszakot a szülői háznál töltötte testvérei közösségében. A panasz kezdete talán az volt, amikor mint katonát kivezényelték a frontra. Itt érte az az ágyúlövédék, amely sok bajtársának a halált, neki azt a súlyos sebesülést jelentette, minek következtében elveszítette eszméletét. A kórházban, amikor magához tért és számba vette súlyos helyzetét, biztosan felhangzott panasza: „elhagyott az Úr engem...” Azóta bizonyára sokszor megismételte ezt, mert a sebesülés nyomait és következményeit egész életén keresztül hordozta. Az öregedéssel s a fokozatos elgyengüléssel egyenes arányban szaporodtak a „jajok” Napokkal ezelőtt a fájdalmak és az ágyhoz kötöttség súlya alatt már Jónással szólott: „jobb hálnom, mint élnem” (4,8).

II.

Isten bajba jutott gyermekének panaszára következik a beismerő vallomás. Valóban elhagytalak, de csak „egy szempillantásra”. Igen, ezen a pontos felmerül az isteni és emberi időszámítás különbözősége és összehasonlítása. Vegyünk egy példát! A 90. zoltárban ezt olvassuk: „ezer esztendő annyi előtted, mint a tegnapi nap, amely elmúlt, és mint egy őrültési idő éjjel”. Igen, csak hogy itt egy mondatban két kép van: a tegnapi nap 24 órája és az éjjeli őrültési 4 órányi ideje. Az utóbbi hatszorosan kevesebb, mint az előbbi. Ezért van az, hogy azok, akik e képes beszéd alapján akarták kiszámítani Jézus Krisztus másodszori eljövételét, sorra mind megbuktak. Mi fogadjuk el a rideg tény: elhunyt atyánkfia a háborús arcvonalon élet és halál között, eszméletlenül feküdt halottak és sebesültek között. Fogadjuk el, hogy életének további, csaknem öt évtizedében még voltak alkalmak, amikor felkiáltott: „Elhagyott az Úr!” Lehet, hogy voltak időszakok, amikor várta saját és családja sorsának jobbra fordulását, de amikor az nem következett be, akkor újra szólott: „rólam elfeledkezett az Úr”.

Isten bajba jutott gyermekének beismerő vallomását követi a vigasztalás: „nagy irgalmassággal egybegyűjtelek” Az irgalmasság Istennek az elbukott gyermekéhez való aláhajlását és annak felemelését jelöli. A „nagy” irgalmasság Isten aláhajló irgalmának a mélységét jelenti. Isten felemelő aláhajlása olyan, mint a példázatbeli irgalmas samaritánus cselekedete, aki látta, hogy az útszélen fekszik egy ember. Leszállt lováról, hozzá ment, látta, hogy vérben fekszik kifosztottan. Felemelte, lovára helyezte, s a legközelebbi vendégfogadó helyre vitte. Istennek ez az irgalmas tette nyilvánult meg elhunyt atyánkfia életében is. Amikor a kórházban annyira gyógyult, hogy saját erején hazajöhetett, ápolói hazaengedték. Amikor felerősödött, munkát vállalt, családot alapított, gyönyörködött gyermekeiben. Megérte a 68 éves kort. Így valósult meg Jeremiás siralmainak beszéde: „nem zár ki örökre az Úr. Sőt, ha megszorít, meg is vigasztal az ő kegyelmességének gazdagsága szerint” (3,31–32).

III.

Az édesanya sohasem feledkezik meg gyermekéről. Szívében és gondolataiban hordozza, amíg él. Lehet, hogy mindig így volt, de a mostani szülők nagyon jól tudják, hogy sem az édesanyák, sem az édesapák nem engedik úgy el hazalátogató gyermekeiket, hogy akár a bőségből, akár a szükségből útravalót ne tegyenek. Örülnek gyermekük minden újabb sikerének, örülnek a hazaküldött fényképeknek. Amikor jól megy soruk, együtt örülnek, amikor nehézségekkel kell megküzdeniük, együtt szomorkodnak. Ha mégis volna hitetlen anya, aki elhagyja gyermekét, de Isten, az Atya nem hagyja el az övéit. Amikor Isten ezt a kijelentést tette, bizonyára tudta, hogy jön majd egy olyan kor, amikor az anyák mütét útján válnak meg magzatuktól, de ha megszülik is, eldobják, és vannak esetek, amikor eladják.

Az indoklás egy csodálatos kép: „markaimba metszettek fel téged”. Ha ebbe a marokba mi is helyet kérünk magunknak, akkor a kép kitágul, az egész világot és az egész emberiséget magában foglaló térképpé változik. A világ megtervezésekor a Szentháromság Isten kitörölhetetlenül, mintegy vésővel rajzolta meg ezt a térképet. Ebben a világtérképbe van berajzolva mindegyikünk képe. Ezt a világtérképet egészen és részleteiben Isten egyetlen szempillantásban látja. Ebben a képben volt benne elhunyt atyánkfia életében, de ott marad halálában is. Ezért olvassuk a Róma 14,7–8-ban: „ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg”. A búcsúzásnál vigasztaljon az a hit és a tudat: szeretettek az Úrnál van, túl a halálon, ti is az Úrnál vagytok, de még a halálon innen. Ámen.

Tanévnyitó istentiszteletre

Balogh Béla

Világot nyerni

Alapige: Máté 16,24–26
Bibliolvasás: Józsué 3,14 – 4,7

E mostani tanév kezdetén a felolvasott ószövetségi történet és az Úr Jézus Krisztus újszövetségi üzenete egymást kiegészítve tanítanak bennünket. Megtanítanak arra, hogy a tanulás Krisztus-követés, hogy a tanuló Krisztus követője. Az első lecke, amit ebből a történetből tanulunk, a következő: Be kell állni a sorba. A második lecke azt tanítja, hogy Jézus követése áldozattal jár. A harmadik tétel egy nagyszerű ígért: aki Jézus mögött haladni, az meghódítja a világot.

I.

Az ószövetségi történet arra hív fel bennünket, hogy álljunk be a mi Urunk mögé. A történetben Józsué halad elől, és közben állandóan Istenre figyel, akinek segítségével nehéz akadályt küzdenek le: átkelnek a megáradt Jordán folyón. Ezzel karnyújtásra kerültek a honfoglalás megvalósításához. Izráel átkel a Jordánon, és ezzel kezdetét veszi az Ígért földjének birtokbavétele. Ti ma újra átléptek az iskola küszöbét, hogy birtokba vegyétek a tudomány birodalmát. Hadd legyen ez a régi történet új biztatás mindnyájatok számára: Itt van veletek az, aki az egész utat ismeri. Itt van veletek az, aki nekünk világosságul, bölcsességül, váltságul adatott. Jézus Krisztus velünk jön. Előttünk akar bemenni az osztályterembe, a könyvtárakba és szertárakba; velünk akar jönni az órákra, el akar kísérni a sportpályákra is.

Isten ószövetségi népének élén Józsué állt. A héber nyelv írásmódja szerint Józsué neve egybehangzik annak nevével, aki Isten újszövetségi népét vezeti. Ez a név a Jézus neve. Ő éppen úgy elöttetek kíván menni a ti honfoglalásotok, hódításotok útján, ahogy Józsué járt az ótestamentumi nép előtt. A mai istentiszteletnek ez az első mondanivalója: Jézus iskoláink népe előtt kíván haladni. Éppen úgy a tanítók, a tanárok előtt kíván járni, mint a tanulók és a diákok előtt.

Nem szabad elkerülje a figyelmünket az a körülmény, hogy a fenyegetően rohanó folyón csak úgy sikerült átgázolnia Izráel népének, hogy mindenben Józsué szavát követte. Ennek köszönhetően jutott át a folyón öreg és fiatal, nő és gyermek. Senkinek nem esett semmi baja. Higgyétek el, hogy nektek is csak akkor sikerül ez a jelenkori átkelés és honfoglalás, ha mindenben a mi Józsuénkra, Jézusra figyeltek. Ő az, aki jó pásztorként elöttünk halad. Ő az, aki megtanít arra az életre, ami mennyei Atyánk szemében kedves.

Természetesen meg lehet próbálni nélküle is. Negyven éven át próbálták Jézus nélkül kormányozni az iskolát. Negyven év – csaknem egy fél évszázad! Ennyi ideig próbálták bebizonyítani, hogy Jézus nem jó vezető. Azonban bebizonyosodott, hogy nélküle nem lehet. Azaz lehet, de abból nem lesz átkelés, abból nem lesz honfoglalás. Gondoljunk arra, hogy hány diákot és hány pedagógust vitt el az ár! A hitetlenség, a félelem, a bizalmatlanság, a megbízhatatlanság árja!

Ma, amikor szabad bevinnünk az Igét az iskolába, hadd mondjuk el nektek, hogy be kell állni Jézus mögé. Be kell állnunk az ő nyomába, hogy sikerülhessen az, amit szeretnénk. Be kell állnunk az ő nyomába, hogy sikerülhessen nekünk meghódítani a

tudományok birodalmát. A hívást hallottátok: – Ha valaki jöni akar énutánam... Figyelitek ezt a szócskát: ha...? Milyen jó, hogy a sok kötelezőnek mondott anyag és program mellett van valami, ami csak így feltételelesen van elénk adva. Döntse el ki-ki a maga számára: kell-e nekem ez a példa, kell-e nekem a Jézus követése? És ha kell, akkor figyeljek az Ige folytatására.

II.

A következő gondolat Jézus biztatását tartalmazza: Ha valaki jöni akar énutánam, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem. Ugye nem hangzik ez túlságosan csalogatóan, Jézus önmegtagadást, keresztvállalást kíván. Mintha nem lenne éppen elég teher amúgy is rajtunk! A rengeteg óra, a felelés, a leckeírás, a házi feladat, a házi olvasmány! Önérzetünk, kényelemszeretetünk, józan eszünk tiltakozik Jézus e szava hallatán: vegye fel ki-ki az ő keresztyét. Mit akar Jézus? Hát igen, ilyen a mi vezérünk, aki sokat vár, aki sokat akar tőlünk. Azonban nem úgy adja vállunkra a terhet, hogy elhordozásában ő maga ne segítene. Jézus nem úgy veteti vállunkra a keresztet, hogy közben ő maga kikerüli azt.

E felhívásnak mély értelme van, mely a sorok között húzódik meg. A keresztség válalása azt jelenti, hogy önként és örömmel veszem magamra a többletterhet. Hisz itt nem arról van szó, hogy nosza, gyerekek, járjunk szorgalmasan az órákra, oldjuk meg a példákat, legyünk rendesek, legyünk kifogástalan magaviseletűek! Jézus sem magáért hordozta a keresztet, hanem másokért, az egész világért. És itt érkezünk el a lényeghez: a jó tanuló támogatja a gyengébbet, a jó magaviseletű jóra vezeti a rendetlenkedőt, a tehetséges odaáll a szegény mellé, az erős szárnyai alá veszi a gyengét. Ezt jelenti ma a keresztség felvétele és engedelmessé hordozása a ti számotokra.

Ebben a dologban azoknak a tanítóitoknak és tanulóitoknak a példája álljon előttetek, akik készek másokért élni, akik kicsengetéskor nem rontanak ki az osztályból, hanem megnézik, hogy az órán előadott leckével ki nem tudott megbirkózni, akik a szünetben észreveszik, hogy melyik osztálytársuknak szomorú a tekintete, akik az életben nehezen eligazodókat nem hagyják magukra, hanem a hónuk alá nyúlnak és segítik őket!

Azóta, hogy Jézus meghalt a kereszten, bizonyosak vagyunk abban, hogy a keresztség nem a mi megnyomorításunkra, nem a mi elpusztításunkra, nem a mi halálunkra szolgál, hanem ellenkezőleg: a keresztség az élet jele. Ennek a felismerésnek a tudatában olvassuk ma Jézus biztatását. Azok, akik már kipróbálták, elmondhatják: érdemes. Érdemes vállalni a törődést, érdemes vállalni a küzdelmet, érdemes vállalni a hétről hétre ismétlődő – mégis mindig új – órarendet. Érdemes vállalni a többletmunkát, a külön foglalkozást.

Erről beszél itt Jézus! Meg arról, hogy azoknak, akik csak maguknak élnek, nem sok esélyt ad. A kicsi önzőkre, a magukét féltőkre, a magukra ügyelőkre azt mondja Jézus: Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét énért, megtalálja azt. Röviden: a magunknak megtartott élet elveszett, elvesztegetett élet. Tetszik, nem tetszik valakinek: ezt Jézus mondja. A magunknak megtartott élet ítélet alá esik, és nem lesz képes megállni az ítéletben, mivel az életben szégyellte a Krisztus keresztyét.

III.

Végül most jön az Igének az igazi biztatása: aki így lemond mindenről, az meghódítja a világot. A tudomány birodalmát. Jézus ezt így mondta: Mit használ az em-

bernek, ha az egész világot megnyeri, de lelkében kárt vall? E mondás értelme az, hogy az élet és a világ azé lesz, aki kész másokért élni. Ez Jézus ígérete. A dzsungel törvénye nyilván ennek az ellenkezőjét mondja. E törvény szerint az a miénk, amit megiszunk és megeszünk. Vagy az az értelmes tanuló, aki a legjobban tud lógni. A dzsungel törvénye szerint az a nagy, aki a világból a legtöbbet hódította meg. De a világ fölött a keresztyén ember Jézust látja. Jézus pedig úgy rendezi a dolgokat, hogy mindig neki legyen igaza és ne a gonosznak.

Éppen úgy van ez, amint azt a Diktátor című régi filmben láthattuk. Van ebben a filmben egy nagyon jól sikerült jelenet, amikor a nagy ember egyedül van csarnok nagyságú dolgozószobájában. Íróasztala közelében ott van egy földgömb, amit felvesz, pörgetni, majd dobálni kezd. A néző csak ekkor veszi észre, hogy a földgolyót utánzó gömb tulajdonképpen egy léggömb. S akkor, amikor a filmhős a legnagyobb gyönyörűséggel pöccintgeti játékszerét, az egyszerre szétpukkad! Volt föld, nincs föld. Emberünk pedig ott áll megdöbbenve, mint aki nem tudja elhinni, hogy ez igaz. Kárvallottként csodálkozik. Úgy áll ott, mint az, aki hódításra, nyereségre számított, de egyszerre üres marokkal maradt.

Hogy ez miért van így, annak megvan a magyarázata. Aki a világot akarja meghódítani, az a maga javát, a maga dicsőségét keresi. Aki másokért, aki az emberek javára él, az Isten dicsőségét munkálja.

Jézus arra figyelmeztet bennünket, hogy a világ csak akkor lesz a miénk, ha azt vele együtt hódítjuk meg. Kérjük őt, hogy e tanévben sikerüljön ez nekünk, hogy az ő követésében maradván és keresztünket hordozva elnyerjük Isten örökkévaló országát. Ámen.